

KJE SO MEJE
naše posesti?

V zadnji številki pred volitvami smo našim volivcem priklicali v spomin, da je boj za splošno in enako volilno pravico trajal stoletja, prav tako kakor za zmago demokracije — saj si demokracije brez volilne pravice ne moremo zamisliti — da je zahteval neizmerne žrtve in da je prav zato sveta dolžnost vsakega državljanja, da lo tako težko izvajevano pravico izkoristi in gre voliti.

Občinski in pokrajinski volitvam pravimo upravne, toda za nas niso nič manj važne kakor tako imenovane politične, to je volitve v parlament; morda so občinske in pokrajinske volitve za Slovence v Italiji celo pomembnejše kakor politične, ker nas je volilni zakon tako stisnil oziroma razcepil, da za volitve v parlament sploh ne moremo postaviti lastnih kandidatov, in se zato moramo toliko bolj strniti okoli občin in pokrajin, kjer lahko pridemo do besede.

Nikakor ne drži ugovor: »Dovolj je že bilo glasovanj, saj so vedno enake!« Vsake volitve so za nas pomembne iz več razlogov. Vrednotenje dajo prilicnosti, da svobodno stopijo pred ljudstvo, prislulnejo njegovim željam in s svobodno besedo presodijo njegov položaj, a hkrati nam štetje glasov poda tudi dragoceno bilanco, združeno ne samo z obračunom za preteklost, temveč tudi s proračunom za bodočnost. Ni namreč samo važno, koliko glasov je zbral ta ali oni kandidat, ta ali ona skupina, temveč za našo bodočnost je važnejše, h kakšnim sklepom za bodoče delovanje nas navaja izid glasovanja. Obracun za preteklost in proračun za bodočnost sta tesno povezana; načrt za naše bodoče delovanje lahko zrašte samo na tem, kar smo ustvarili v preteklosti.

Prav zato, kar nas primorajo, da prečno svoj dejanski položaj na političnem in gospodarskem področju in da postavimo smernice za bodoče delovanje v smislu potreb in želja volivcev in vsega ljudstva, so vsake volitve pri nas na Tržaškem, Goriskem in Beneškem važen dogodek v življenju državljanov.

Drugi so bolj poklicani, da prečno izid zadnjih volitev s političnega vidika kakor mi, vendar se kot verni kronisti ne moremo izogniti ugotovitvi, da so zadnje volitve kljub nekaterim ostrim praskam v tisku, ki smo jih Slovenci sicer že vajeni, pokazale, da znajo naši ljudje nastopiti skupno, ako je res sila in da se ne strahajo očitkov iz drugih taborov, pa naj bodo ti izrečeni v imenu božjem ali hudicvem. Le tako je bilo možno rešiti devinsko-nabrežinsko obično in bo možno rešiti tudi druge, ako jih bodo nasprotniki oblegali. Da, tudi druge občine bodo kmalu oblegane, ako pojde razvoj nemoten v dosedaj smeri naprej, to je, ako ne bomo poskušali zaustaviti z novimi pobudami in odločnimi odporom.

Neki govornik Neodvisnih socialistične zveze je na volilnem shodu v tržaški okolici izrekel težko obzibo na račun tistih, ki so odgovorni za politično oblast od leta 1954 naprej in si odevajo plač demokracije. Slovenci na Tržaškem, je dejal, niso niti za časa najhujše fašistične strahovlade in uničevanja naših gospodarskih ustanov zgubili toliko svoje posesti in zemlje kakor za časa vladavine krščanske demokracije in strank, ki v njo sodelujejo, in nikdar ni šlo v svet s te zemlje s trehobom za kruhom, toliko ljudi kakor prav v tem zadnjem času.

Huda obzibo in nikomur ne more biti bolj žal, da drž. kakor tistim, ki so poklicani, da s posebno poročnostjo sledijo razvoju gospodarskih razmer, v katerih živi naše ljudstvo. Zadevnih statistik ne bomo ponavljali; saj se je pas zemlje, na kateri se količja prosto dihanje, je tako težko, da vemo že za vsako premočje, ki ga požrejo industrijsko pristanke, nove ceste, železnice, nova naselja ali stanovanjski bloki za istrske begunce, nove vile ob morju itd. Za presojevanje našega dejanskega položaja niso niti važni vzroki, iz katerih so nas od meja potisnili visoko na Kras in zakaj segajo s svojimi prsti po naši zemlji že skoraj do jugoslovanske meje; zakaj bo za devinsko-nabrežinsko občino zašla v nevarnost kmalu tudi Dolina. Narava teh vzrokov ne menja strahotnega učinka, da bomo ostali kmalu brez zemlje in popolnoma obkrojeni s tujimi stanovanjskimi bloki, ako se ne zoperstavimo z vsemi silami, ki so nam še na razpolago. Naj na nekdanji naši zemlji vstane to ali drugo podjetje, to ali drugo naselje, ali naj se po njej spetle cesta ali železnica, na koncu se vse tako izpreveča, da naša človek nima ničesar od teh novih pobud, ker mu novi krah odnesejo drugi in ne ve, kaj bi počel s tisto malo odškodnine, ki mu jo dajo za razlašeno zemljo. Prav zadnje volitve so pokazale, da nas niti v tipično kraških vaseh, kakor je Zgonik, nečjejo pustiti pri miru.

Ali se človek po vsem tem ne vprašuje upravičeno, kje so pravzaprav naše zadnje barikade, posestne meje naše skupnosti, čez katere ne bo imel več pravice prestopa nih razen domaćinov? Ali ne stoji v londonemskem sporazumu, da vse državne podpisnice jamčijo, da se etnično lice v naših krajih ne bo spremenilo? Kdaj bo konec kolonizacije naših krajev z istrskimi begunci? Zakaj se naseljevanje sistematično nadaljuje, čeprav že davno več ne prihajajo čez mejo novi begunci? Ali nam krščanski demokraci, če so res kristjani in demokraci, ne privoščijo več, da bi mogli nemoteno živeti niti v teh kraških vaseh, kjer ni niti toliko zemlje, da bi lahko redila domaćine?

Vdiranje čez zadnje meje naše narodne posesti, ki se je pokazalo zlasti pri zadnjih volitvah, bodi vsem nam v resen opomin. Ali smo doslej res storili vse, kar je bilo možno v mejah italijanske ustave in londonškega sporazuma, da to vdiranje

Ameriško gospodarstvo pred zastoje

Novega predsednika čakajo hude težave - Večjega preobrata ne bo

Danes je še težko reči, v kakšni meri utegne izvolitev novega predsednika, demokrata Kennedyja vplivati na bodoči gospodarski razvoj v Združenih ameriških državah in v zunanjem svetu. To vprašanje je izredno zanimivo glede na to, da predstavljajo Združene ameriške države obširen trg za razpečevanje tujega blaga, pa tudi glede, ki ga bo zavzel novi predsednik glede podeljevanja gospodarske pomoči tujim državam in zlasti nerazvitim deželam, bo vsekakor velike važnosti za razvoj mednarodnega gospodarstva. Napovedovanja v tem pogledu niso lahka; sicer ni dvoma, da bo Kennedy tudi na gospodarskem področju pokazal več prožnosti kakor jo je njegov predhodnik, saj je v vsakem pogledu bolj gibčen. Mednarodne borze so bile vsaj v prvem trenutku po izvolitvi Kennedyja optimistično razpoložene; zato se je tudi cena nekaterim surovinam nekoliko dvignila pač v pričakovanju, da bo poraba teh v Združenih državah napredovala.

ZNAMENJA GOSPODARSKEGA ZASTOJA

Na obzorju ameriškega gospodarstva so v zadnjem času nastopila prva znamenja gospodarskega zastoja, ki se zopet obeta Združenim ameriškim državam. Plaćilna bilanca je še vedno močno pasivna, zlate rezerve Združenih ameriških držav so se v zadnjem času občutno skrčile, nevarnost inflacije se ni bila odstranila, pa tudi vprašanje brezposelnosti utegne povzročiti glavobol novemu predsedniku, kakor ugotavlja neki ameriški list.

Znamenja gospodarskega zastoja so že očitna. V drugem tromesečju letošnjega leta se je surovi narodni dohodek sukal v letnem razmerju 505 milijard dolarjev na leto, toda v naslednjem tromesečju se je razmerje poslabšalo na 503 milijarde in v zadnjih treh mesecih se ameriško gospodarstvo giblje približno na tej ravni. Industrijska proizvodnja je januarja predstavljala 111% proizvodnje iz leta 1957, a do septembra je nazadovala za 17% in v oktobru je bila po dosedanjih računih še nižja.

Med drugimi slabimi znamenji omenjajo poročila iz Amerike tudi popuščanje gradbene dejavnosti. Število novih začelih stavb je bilo septembra za 20% manjše kakor avgusta in za 25% manjše kakor septembra lanskega leta. V septembru se je brezposelnost dvignila za 168.000 brezposelnih delavcev, ter je dosegla 3.388.000. Tudi v oktobru se je položaj poslabšal. Dobiček velikih podjetij se je v tretjem tromesečju skrčil za 11% v primeri z razvojem v drugem tromesečju, vendar je bil še vedno za 8% višji kakor v tem tromesečju lanskega leta, ko ga je prižadala zlasti jeklarska stavka. Trgovina na drobno se giblje na ravni, ki je nekoliko višja kakor v lanskem letu, vendar je bil promet meseca septembra za 1,7% manjši kakor meseca avgusta.

ZIVAHNEJŠA TRGOVINA, A SE VEDNO PASIVNA PLAČILNA BILANCA

Proizvodnja jekla je razmeroma še vedno visoka, kar je toliko bolj neugodno, ker se navadno prav v četrtem tromesečju industrijska dejavnost dvigne. Zunanja trgovina se razvija ugodneje, povečal se je izvoz, a manj uvoz. Kljub temu je plačilna bilanca še vedno neugodna. Ameriški stroški v tujini so se povečali, a tudi zasebni kapital odhaja in išče ugodnejše naložbe v tujini. Sicer je bila plačilna bilanca Združenih ameriških držav že od leta 1950 vsako leto pasivna, razen v letu 1957. V prvem polletju 1960 je razmeroma malo tujih vlad in bank za-

Z rjovenjem 20 milijonov izpušnih cevij je avtomotorna eksplozija zadela naše prijatelje onstran Atlantika. To je najbolj presenetljiv, nadebuden, toda tudi najbolj neugodljiv pojav v Evropi, ki se je pred komaj desetimi leti zviljala v poslednjih gospodarskih krčih.

Leta 1947 je prišel na 285 Italijanov en avto, danes pa že na 31. Dvanajstkrat več zahodnih Nemcev in Avstrijcev ima avto kot pred dvajsetimi leti; petkrat več Francozov, štirikrat več Švicarjev. V Angliji pride en avto na deset ljudi; Švedska ima najvišje razmerje: sedem ljudi na en avto.

Vse davno poznane prilike in neprilike avtomobilske dobe, kot jih mi Američani poznamo, so se razpasle v Evropi: merili za parkiranje in za pijanec, kino na prostem za avtomobile in morske pečine za avtomobile, nadzorna služba in radarske zasede, servisne postaje in moteli, tatovi avtomobilov in oglasne deske, gibanja, iznajdljivosti in združenja, ki naj zaščiti naravo od motoristov, motoriste od narave in motoriste od motoristov. Milijonov in milijonov ljudi se je polastila nova, neskončna radost: iti, kamor se ti zljubi, zbežati pred vsemi drugimi, ki tudi bežijo; vsaj enkrat niti v skupini, kjer te suvajo, mečkajo in potiskajo; že sam ponos in veselje biti v štirikolesni igrači; pogled na nova obzorja, obraze, obele in vi-

končno zaustavimo in si ohranimo zemeljsko posest, ki nam zajamči vsaj kosček trdega kruha? Prav svoboda govora in zborovanja, ki jo priznava italijanska ustava vsem državljanom in ki pride do izraza zlasti med volilno agitacijo, nas opozarja, da nismo storili vsega, kar bi se bilo dalo storiti v mejah ustave. Zakaj ne bi n. pr. sklicali velikega tabora vsakega kar leze inu gre» ne glede na politično prepričanje in stan posameznika, da bi dvignili glas, ki bi se čul vsaj do Rima? Prav izid zadnjih volitev in skupen nastop tam, kjer je bil nujno potreben, nam zagotavlja, da bo ta glas res krepak.

menjalo svoje dolarske zaslužke za zlato, toda v tretjem tromesečju se je od tok zlasta iz Amerike močno dvignil. V tem letu je odšlo iz Amerike za okoli 1,1 milijarde dolarjev zlata, to je več kakor vse lansko leto, ko je odtok dosegel 1,08 milijarde dolarjev. Zlate rezerve Združenih ameriških držav so se skrčile na okoli 18,3 milijarde dolarjev.

ŽIVLJENJSKI STROŠKI SO SE POVEČALI

Meseca septembra se je zopet pokazala nevarnost inflacije, saj so se življenjski stroški dvignili. Če postavimo cene v razdobju 1947-49 na 100, so te v avgustu znašale 126,6, a v septembru 128,8, medtem ko je indeks lanskega leta v septembru kazal 125,2. Skok cen ni posebno občuten, vendar vznemirja gospodarske okolnost, da cene nikakor ne popustijo.

Ameriški listi pripominjajo, da so vsa ta gospodarska vprašanja preveč zapletena, da bi mogel glede njih bodoči predsednik kaj kmalu odločiti. Na drugi strani bo novi predsednik moral računati tudi s mnenjem republikancev, ki jih je povabil na sodelovanje in proti katerim je zmagal le z majhno večino.

VISEK ZASTOJA PRVE MESECE PRIHODNJEGA LETA

Henrik Bund, član Inštituta za raziskovanje konjunktura (The Research Institute of America) opozarja na okolnost, da so med volilno agitaci-

Osebnost novega predsednika

Na sliki vidite novega predsednika Združenih ameriških držav Kennedyja, ki med volilno agitacijo. V boj za predsedniško mesto se je očitno vrgl z vsemi silami, ki jih nosi v sebi človek pri 43. letu. John Fitzgerald Kennedy je sin Joeja, ki je bil borzni agent, filmski podjetnik in pozneje ameriški poslanik v Londonu ter senator. Oče novega predsednika je izredno bogat človek; njegovo premoženje cenijo na 200 milijonov dolarjev (125 milijard lir). Po očetovi življenjski poti moral postati predsednik prvi sin, to je Joe, ki pa se je kot pilot ubil z ameriškim bombnikom leta 1944 nad Rokavskim prelivom. Vsakemu izmed svojih sedem novih oče, ko so dorasli, dal po 1 milijon dolarjev ter poskrbel za njihovo izobrazbo na ameriških in evropskih univerzah. Za volilno agitacijo v Ameriki je treba imeti res

jo posebno pesimistično prikazovali razvoj ameriškega gospodarstva demokraci, da bi tako kritizirali delo republikanske vlade in laže prodrli pri predsedniških volitvah. Nasprotno, republikanci so prikazovali položaj v lepši luči. Treba je med tem iskati srednjo pot in ugotoviti, da velikega preobrata v razvoju ameriškega gospodarstva ne bo, čeprav moramo računati z manjšim zastojem. Tega ne bodo Američani posebno občutili, ker je pravzaprav že nastopil. Razočaranje med podjetniki je zato veliko, ker so bile napovedi o letošnjem razvoju preoptimistične. Predlador je namreč mnenje, da bo po koncu znane jeklarske stavke avtomatično nastopil izreden »boom«, to je nenavadno ugodna gospodarska konjunktura. Ta napoved se ni uresničila, zato je bilo razočaranje toliko večje.

Henry Bund, katerega mnenje navaja »Mondo Economico«, omenja nekatere ugodne poteze sedanjega gospodarskega razvoja, med temi zlasti naraščanje ameriškega izvoza. Pravi, da se večina ameriških gospodarskih stroškov s tem, da bo gospodarski strojnj najbolj občuten v prvem tromesečju prihodnjega leta, nakaar bo sledil zopet vzpon, ki bo razmeroma nagel, Tega mnenja je tudi skupina ameriških gospodarskih stroškov, ki se zbira okoli znanega ameriškega gospodarskega časopisa »Fortune«.

mного denarja. Voditelji republikancev in demokratev so bili mnenja, preden se je agitacija začela, da potrebuje vsaka stranka vsaj po 6 milijonov dolarjev (okoli 3 milijarde 750.000 lir). Nekateri listi so poročali, da je Kennedy potrošil celo 14 milijard lir za volilno agitacijo. Potreben denar čereta stranki predvsem med svojimi člani. V ta namen prirejata velike pojedine, tako je bilo po vsej Ameriki 35 takšnih pojedinih istočasno, in tudi predsednik Eisenhower je govoril v Chicagu na podobni večerji 29. septembra. Kennedy je priredil okoli 20 takšnih pojedinih. Izredno mnogo denarja porče televizija, ki je danes v Ameriki za 45% dražja kakor leta 1956. Pol ure na televiziji stane danes 125.000 dolarjev (nekaj čez 78 milijonov lir). Radio se je podražil za 6% in oglasna tarifa se je po letu 1956, odkar so bile zadnje predsedniške volitve, povzela za 15%.

Pred objavo izida volitev je vladalo splošno mnenje, da bo Kennedy zmagal z večjo večino; v resnici so demokraci prodrlj samo z večino okoli 400.000 glasov. Za Kennedyja je bilo oddanih 32.700.000, za republikanskega kandidata Nixona pa 32.300.000 glasov. Republikanski kandidat general Eisenhower je leta 1952 in 1956 zmagal z mnogo večjo večino, in sicer v prvi vrsti zato, ker je bil znan kot glavni poveljnik in zmagovalac iz zadnje svetovne vojne ter so prav zaradi tega zanj glasovali tudi mnogi Američani, ki bi bili sicer oddali glas za demokratskega kandidata. Med volilno agitacijo ni Nixon prikrival svojih protikoliških čustev ter je zlasti v državah Srednje in Zahodne Amerike vplival na volivce, da so glasovali proti Kennedyju kot katolikomu. Novi predsednik je po letih doslej najmlajši med vsemi dosedanjimi.

Po najnovejših podatkih, je Kennedyjeva večina znašala samo 230.000.

Evropa je ponorela z avtomobili

Kaj mislijo Američani o evropski motorizaciji

na; veselo presenečenje nad odkritjem svojega lastnega jaza.

Nasledki takšne konjunktura, ko smo jo mi spoznali v Ameriki, segajo zelo daleč. Razvijajoča se avtomobilska industrija ni samo znamenje naraščajočega blagostanja, temveč eden izmed njenih glavnih vzrokov. To je tudi ob enem činitelj, ki urejuje ne samo gospodarsko, temveč tudi splošno socialne razmere. V Italiji so zadnje zimo poskušali predlagati zvišanje takse na bencin, toda predlog so hitro umakli. Celot voditelji sindikatov so rekli: stotisoči naših članov imajo zdaj svoj avto.

Avtomobili so spremenili vse način potovanja po Evropi. Po neki oceni obiskuje vsako leto 100 milijonov Evropejcev v avtomobilu druge države, mnogi izmed njih s šotori in kuhinjsko opremo za počitnice v kampingu. V sedmih državah poskušajo železnice privabiti nazaj bišve odjemalce s tem, da jim ponujajo na razpolago »spalni voz«: avtomobilski lastnik in avto potujeta ponoči v istem vlaku ter se znajdeti drugo jutro 500 milj stran.

Konjunktura je toliko bolj zaznavna, ker pobere novi avto znatno večjo rezino iz domačega proračuna Evropejca kot pa Američana. Povprečen ameriški zaslužkar, ki kupi najbolj cenen avto, mora dati na stran le plačo za pet do šest mesecev. Povprečen Evropejec, ki hoče kupiti podobnen ljudski avto, mora prihraniti dvakrat toliko mesečnih plač.

Evropejcu je avto bolj kot Američanu znamenje sreče, jeklenogumasti dvigalnik v socialno višje nadstropje. Evropejec bodo še bolj kot Američani stisnili pas, napravili marsikateri nevarnen finančni skok samo zato, da pridejo do avtomobila.

BREZ MESA IN OTROK ZARADI AVTOMOBILA

V Avstriji, kjer pride kljub visoki davščini en avto na 20 oseb, mora po-

vprečen državljan dajati na stran plačo dveh ali treh dni samo zato, da napolni tank malega avta za nedeljski izlet. Kot mi piše mlad prijatelj z Dunaja, morajo mladi poročenci živeti brez mesa, pohištva, počitnice in celo brez potomcev.

Val avtomobilizma se je privalil hitreje, kot so pričakovali, tako da so se uprave zahodnoevropskih avtomobilskih cest znašle v stiski brez izdelanih načrtov. Medtem ko je imela Nemčija približno 1.600 milj (1 angl. milja je 1,609 km) avtomobilskih cest, je imela vsa ostala Evropa manj kot polovico tega. Velik del drogazredne cestne mreže v Evropi je bil videti takšen, kot da so ga začrtale gosi na svojem nedeljskem jutranjem spreho-

Zdaj grade 1.000 milj dolgih avtomobilsko cesto s štirimi progami, v narčnih jih imajo za 10.000 milj. Napravili so useke v starodavne grče, obšli so drejake vasice in odstranili smrtonosne ovinke. Pri tem so prenekatere zavite gorice prelaze zamenjali s predori za cestni promet kot n. pr. tisti ki ga vrtajo zdaj pod Mont Blancom in bo odprt leta 1962. Dolg bo 7 milj in bo dnevno prebavil 14.400 avtomobilov ter skrajšal potovanje med Francijo in Italijo za tri ure.

Toda tu pridobljene ure, so bile že izgubljene drugod. V prestolnicah je dnevno prihajalo na ulice na stotine novih avtomobilov in je zaradi tega cestna gneča postala pošastna. V središču Hamburga se promet v najhujših urah ne giblje hitreje od navadnega pešca. V Angliji, kjer pride na vsakih pet metrov avtomobilske ceste kakšno motorno vozilo, se je letošnja prometna gneča zahodno od Londona raztegnila 23 milja daleč. V Parizu zamrzne včasih reka avtomobilov na Champs Elysees in okoli Arc de Triomphe tako trdno, da vozači zapuste avtomobile in gredo peš domov. V Milanu je pred kratkim neki razdraženi odvjetnik

ITALIJANSKO-JUGOSLOVANSKA TRGOVINA REKORDNA

Beograd, nov. 1960

V prvih 9 mesecih letošnjega leta je jugoslovansko-italijanska trgovinska izmenjava še napredovala. V tem obdobju je skupni obseg obojestranske izmenjave po gospodarskih podatkih jugoslovanske statistike dosegel približno 37,6 milijarde dinarjev (125 milijonov dolarjev), kar pomeni napredek za približno 44% v primerjavi z obsegom trgovine v istem času lani (26,1 milijarde dinarjev, oziroma 87 milijonov dolarjev). Letošnji napredek zadeva jugoslovanski uvoz iz Italije in izvoz v Italijo.

Jugoslovanski uvoz iz Italije je narastel od približno 13,6 milijarde dinarjev lani na 19,6 milijarde letos, to je za nekaj čez 44%, jugoslovanski izvoz v Italijo pa se je dvignil za okoli 43%, in sicer od lanskih 12,6 na letošnjih 18 milijard dinarjev.

K naraščanju trgovinske izmenjave med obema državama so pripomogle na eni strani povečane dobave italijanske opreme in reprodukcijskega blaga, ki jih Jugoslavija v dobrih meri uvaža v okviru kreditnih sporazumov in sporazumov o industrijskem sodelovanju, na drugi strani pa je doprinesla k dvigu izmenjave tudi čedalje širša sprostitev uvoza nekaterih kmetijskih in prehranjevalnih vrst blaga v Italijo. To je vsekakor vplivalo na povečanje jugoslovanskega izvoza v Italijo, še posebno, ker je jugoslovansko kmetijstvo letos razpolagalo z večjimi zalogami blaga.

POVEČAN IZVOZ JUGOSLOVANSKIH KMETIJSKIH PRIDELKOV

V okviru jugoslovanskega izvoza v Italijo je bil dosežen največji porast prav med kmetijsko-prehranjevalnimi vrstami blaga, in sicer za okoli 4,5 milijarde dinarjev (15 milijonov dolarjev), tako, da to blago predstavlja v prvih devetih mesecih letošnjega leta 55,4% vsega jugoslovanskega izvoza v Italijo. Lansko leto je delež teh vrst blaga znašal 43%. Izvoz govejega mesa se je povečal za 1,6 milijarde dinarjev, izvoz koruze za 1,5 milijarde, izvoz žive govede živine za 1 milijardo in izvoz jaje za skoraj 500 milijonov dinarjev.

USTAVLJEN IZVOZ KORUZE IN SVINJSKEGA MESA

Hkrati je bil v omenjenem času popolnoma izkorisčen kontingent za goveje meso. Konec julija letošnjega leta je prenehala sprostiti jugoslovanskega izvoza koruze v Italijo. Sredi ju-

nija pa je Italija zaustavila uvoz svežega, osoljenega, prekajenega in kuhanega svinjskega mesa. Vse to se bo odražalo na izvozu iz Jugoslavije v Italijo v naslednjih mesecih.

POVEČAN IZVOZ JUGOSLOVANSKEGA LESA

Znatno se je povečal tudi izvoz surovin, in sicer za okoli 640 milijonov dinarjev. Najbolj se je povečal izvoz konoplje in pirinatega koncentrata. Izvoz lesa v Italijo se je povečal od 3546 na 3680 milijonov dinarjev, in sicer najbolj sulfitul celuloze in rezanega lesa. Izvoz rezanega lesa se je dvignil od 2.035 na 2.151 milijonov dinarjev. Letos je Jugoslavija izvozila več mehkega in hrastovega rezanega lesa, medtem ko je izvoz bukovnega rezanega lesa in bukovih pragov nekoliko upadel.

VEČ JUGOSLOVANSKIH INDUSTRIJSKIH IZDELKOV V ITALIJO

Letos se je znatno dvignil tudi izvoz končnih industrijskih izdelkov in polizdelkov, in sicer za 49%. Najbolj se je povečal izvoz kovin (svinca, ferolegura, cinka), lesnih proizvodov (parketov, vezanih plošč), opke itd., medtem ko se je izvoz cementa skrčil. Na področju kemijske industrije se je izvoz le za malo povečal, in sicer najbolj alkohola, pač pa se je izvoz končnih izdelkov izdelkov precej povečal. Tako so Jugoslavlani izvažali bagre, dele za gradbeniške stroje, naprave za signalizacijo, orodne stroje, električne aparate za gospodinjstvo in motorje.

ITALIJA IZVAZA PREDVSEM STROJE

V okviru jugoslovanskega uvoza iz Italije so zabeležili največji napredek na področju strojev, in sicer za skoraj 3,3 milijarde dinarjev ali 54%. Stroji so v omenjenem času zavzeli čez 50% vsega jugoslovanskega uvoza iz Italije. Najbolj se je dvignil uvoz avtomobilov v kosih (za 879 milijonov dinarjev), delov za montiranje kmetijskih strojev (za 577 milijonov), ladijskih motorjev in njihovih delov (za 403 milijone), gradbeniških strojev in delov, strojev za prehranjevalno in tekstilno industrijo itd. Letos pa je naprosito nazadovao uvoz traktorjskih, bagrskih in drugih strojnih delov.

Omembe vredno je tudi letošnje naraščanje uvoza industrijskih polizdelkov, in sicer za skoraj 2,4 milijarde dinarjev, ali za 66% v primerjavi z uvozom v lanskem letu. Največ gre pri tem za proizvode črne metalurgije

Mednarodno gospodarsko sporazumevanje

O čem razpravljajo na konferenci GATT

Že od konca oktobra zasedajo v Ženevi predstavniki držav, ki so pristale na Splošni mednarodni trgovinski in carinski sporazum (GATT). To zasedanje je bilo dogovorjeno na lanskem, ki je bilo v Tokiju in katerega so se udeležili predstavniki 44 držav. Kakor znano, ima sporazum namen čimbolj sprostiti mednarodno trgovino in omejiti carine ter posege vlad v prosti razvoj mednarodne trgovinske izmenjave. Hkrati zaseda v Ženevi tudi konferenca za tarife, ki se bo verjetno nadaljevala še prihodnje leto. Na konferenci GATT bodo odločali tudi o prošnji za pristop Argentine, Irske, Nigerije, Portugalske in Španije. Osrednje vprašanje, ki je predmet ženevskih sedanjih razprav, je kmetijsko vprašanje oziroma posledice kmetijske politike po-

sameznih vlad na razvoj mednarodne trgovine. V Ženevi razpravljajo tudi o težavah, na katere naleti povečan izvoz iz nekaterih držav. V tej zvezi pridejo na dnevni red tudi odnosi med raznimi gospodarskimi skupnostmi, kakor Evropsko gospodarsko skupnostjo, Evropskim združenjem za svobodno izmenjavo in Področjem za svobodno izmenjavo med državami Latinske Amerike, posebno pa vpliv teh novih skupnosti na razvoj svetovne trgovine. V Ženevi bodo razpravljali tudi o ukrepih nekaterih vlad, ki gredo za tem, da se z ovrzanim izvozom spravi v ravnovesje plačilna bilanca.

Posvetovanje držav Kolombskega plana

Že od konca oktobra zaseda v Tokiju XII. letna konferenca Kolombskega plana, kateri prisostuje 200 odposlancev iz 21 držav. Konferenca se zaključuje 17. novembra. Kolombski plan predvideva gospodarsko vzajemno pomoč med članicami, s katero naj bi se dvignila življenjska raven ter pospešil gospodarski razvoj posameznih držav; ustanovljen je bil l. 1950 pod anglo-ameriškim okriljem. Njegova posebna značilnost je v tem, da se mora kakršni kolj načrt za gospodarsko pomoč izvesti medsebojno (bilateralno), to je v obeh državah hkrati, seveda na podlagi sklepa večine. V tej gospodarski skupnosti so članjene Burma, Severni Borneo, Kambodja, Cejlon, Filipini, Indija, Indonezija, Laos, Malaja, Nepal, Pakistan, Sarawak, Singapur, Tajska in Vietnam. Poleg teh 15 držav se je v članstvo še šest drugih, in sicer Avstralija, Kanada, Japonska, Velika Britanija, Nova Zelandija in Združene ameriške države. V finančnem letu 1958-59 so Združene ameriške države podelile raznim državam, ki so članjene v tej skupnosti, za 5 milijard 166 milijonov dolarjev gospodarske pomoči. Amerika je podelila posojila s posredovanjem Zavoda Export-Import Bank in v smislu zakona Public Law 480 in programa »Atom za mir«.

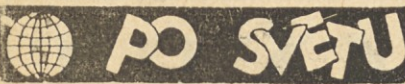
REZERVE IN POSOJILA MEDNARODNE BANKE

V prvem tromesečju finančnega leta 1960-61 je Mednarodna banka za obnovo in razvoj povečala svoje rezerve za 22,7 milijona dolarjev; do 30. septembra so se rezerve namreč dvignile na 531,5 milijona dolarjev. V mesecih juliju, avgustu in septembru je imela banka 40,5 milijona dolarjev surovega dohodka in 24,9 milijona dolarjev stroškov. V tem času je banka podelila 271 posojil v 54 državah za skupno vrednost 203.240.000 dolarjev: 90 milijonov je prejel Pakistan, 70 Indija, 27,5 Izrael, 7,5 Panama, 5,4 Kolumbija in 3,8 S. Salvador. Doselej je banka podelila za 5 milijard 384.500.000 dolarjev posojil. Do 30. septembra tega leta je bilo banki vrnjenih za 703,2 milijona dolarjev posojil. V omenjenih treh mesecih se je podpisana delniška glavnica povečala za 207,3 milijona dolarjev ter znaša zdaj 19 milijard 915.200.000 dolarjev. Po zadnjem pooblastilu je banka lahko dvignila delniško glavnico od 10 na 21 milijard dolarjev.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

(za čez 800 milijonov), tkanine (za čez 600), in papirja (skoraj 400 milijonov). Med valjanimi in vlečenimi proizvodi so zabeležili največje naraščanje izvoza žice, bele pločevine in cevi; uvoz ladijske pločevine pa se je znižal. Med proizvodi tekstilne industrije je najbolj narastel uvoz predvina iz česane volne, nato najlonskega in perlonskega predvina, baržuna, pliša, volnenih tkanin, med vsemi vrstami papirja pa se je največ povečal izvoz rotacijskega papirja.

V letošnjem letu se je precej povečal tudi uvoz goriva iz Italije, in sicer v prvi vrsti koksa, uvoz surovin kakor na primer plute, dalje uvoz sadik in obreznih trt, jagnječjih kož itd., pa tudi uvoz končnih izdelkov. Uvoz je nasprotno nazadovao na področju kemijskih izdelkov. Znižal se je

KOČA POPOVIC OBISCE NAJPREDJ DUNAJ, NATO RIM. Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović obišče 24. novembra Dunaj, 1. decembra pa Rim. Med raznimi vprašanji, ki zadevajo obe državi, je zlasti vprašanje pospešitve gospodarskih stikov. Slovenski listi na Koroskem so prebricani, da bodo ob tej priložnosti razpravljali tudi o ureditvi položaja slovenske manjšine na Koroskem in hrvatske manjšine na Gradiščanskem. Pripominjajo še, da je Jugoslavija pokazala na zasedanju glavne skupščine Zdrženih narodov razumevanje za pravilno reševanje manjšinskih vprašanj, kakor vprašanja položaja južnih Tirolcev.

MINISTER KREISKY SE PONOVNO SESTANE S KOROSKIMI SLOVENCI. Po svojem povratku iz New Yorka je avstrijski zunanji minister dr. Kreisky izjavil, da se bo še to jesen sestel s predstavniki koroskih Slovencev. Takšni sestanki so se izkazali za zelo koristne. Omenil je, da se hoče posvetovati s predstavniki Slovencev, da vlada dokončno uredi položaj koroskih Slovencev. Rešiti je treba vprašanje dvojezičnih škol, vprašanje soudeležbe Slovencev v javnih ustanovah in vprašanje odškodnine Slovencev za škodo, ki so jo pretrpeli za časa nacizma. »Slovenski vestnik« naglašja, da je treba vprašanje koroskih Slovencev in južnih Tirolcev rešiti na podoben način in zavrata trditve Kreiskega, da sta ti dve vprašanji različni.

OBNOVITEV POGAJANJ GLEDE JUŽNEGA TIROLKEGA. V smislu sklepa Organizacije združenih narodov se bodo v kratkem obnovila pogajanja med Italijo in Avstrijo za ureditvi položaja južnih Tirolcev. Avstrijski zunanji minister Kreisky je izjavil, da bo v avstrijskem odposlancu, ki bo vodilo pogajanja, tudi državni podtajnik Gschnitzer, ki je po italijanskem mnenju eden izmed najbolj neopustljivih avstrijskih državnikov glede južnotirolskega vprašanja. Obnovitev pogajanj zahteva na čelnik južnotirolske ljudske stranke Silvius Mianig v svojih bravkah, ki jih je naslovil Fanfanju in kanclerju Raabu. Kancler Raab namerna odstopiti prihodnjo pomlad.

DE GAULLE NAPOVEDUJE ALŽIRSKO REPUBLIKO. V Parizu je neopustljive nacionaliste iznenadila De Gaullova omemba »Alžirske republike«. V tem vidijo napoved o bodoči rešitvi alžirskega vprašanja, in sicer v smislu, da bi Francija priznala neodvisnost Alžircev. Prej naj bi se izvršilo ljudsko glasovanje. De Gaulle je zaradi teh svojih načrtov naletel na odpor nekaterih visokih oficirjev, kakor na primer generala Juina, vendar kaže, da bo vojaštvo sledilo De Gaulleu. De Gaulle je uvidel, da je glede alžirskega vprašanja nastopil nov položaj od trenutka, ko sta alžirski vladi Sovjetska zveza in Kitajska javno objavila vojaško pomoč.

ZA ZBLIZNANJE MED CERKVIJO IN DRŽAVO V JUGOSLAVIJI. »Agence France Presse« poroča iz Beograda, da je jugoslovanska vlada odobrila na spomenico jugoslovanskih katoliških škofov, ki ji je bila izročena v začetku oktobra. Vlada izjavlja, da je obnova normalnih odnosov med Cerkvijo in državo možna, čeprav je združena z nekaterimi težavami; koristna bo obema. Vlada izraža svoje zadovoljstvo, da katoliški škofje priznavajo ustavo in zakon o verskih skupnostih, ter je mnenja, da bo v ozračju zaupanja možno urediti polagoma vsa sporna vprašanja. Jugoslovanski škofje so v svoji spomenici načeli tudi vprašanje verskega pouka in katoliškega tiska.

PRED POGAJANJI MED ZSSR IN ZAHODNEMO NEMCIJO? Zahodnonemški kancler dr. Adenauer je v svojih zadnjih izjavah dal jasno razumeti, da je pripravljen na pogajanja s Sovjetsko zvezo. Urednik socialnega demokratskega lista »Neue Rhein Zeitung« je izjavil, da se da s Hruščevom razpravljati, on ni takšen kakor Stalin. Dodal je, da zazdaj ne namerava odpotovati v Moskvo, kjer je že bil, pravzaprav bi Hruščev moral priti v Bonn. Dr. Adenauer je ob drugi priložnosti, to je prav med volilno agitacijo v Ameriki izrazil željo, naj bi bodoči predsednik skušal, zopet navezati stike s Sovjetsko zvezo; to naj bi se zgodilo na novem sestanku na najvišji ravni. Komentarji so tedaj bili mnenja, da hoče dr. Adenauer preprečiti posredovanje angleškega ministrskega predsednika Mac Millana in da mu je ljuba ameriška pobuda. Vprašanje je zdaj, na kakšni osnovi naj bi se začela nova pogajanja s Sovjetsko zvezo. Hruščev je namreč prav te dni izjavil v pismu na mednarodni študentski seminar, da je treba skleniti mir z obema Nemčijama, to je z Zahodno in Vzhodno, ter rešiti berlinsko vprašanje. Znano je, da dr. Adenauer ne priznava Vzhodne Nemčije ter da dela na tem, da bi se oba dela Nemčije zopet združila. Po poročilih iz Bonna nasprotuje zahodnonemško zunanje ministrstvo pobudi dr. Adenauerja, da bi se pogajanja z Moskvo obnovila, in se hoče zavarovati pred očitkom, da dela proti Ameriki. Dr. Adenauer popuša v zadnjem času tudi glede nemško-poljske meje na Odri in Nisi.

UPOR TUDI V GVATEMALI. Gvatemalska vlada zatrjuje, da so njene čete zatirale upor, ki se je začel v mestih Zacapa in Puerto Barrios na atlantski obali. Upor sta vodila dva oficirja, podprla sta ga pa dve levčarski stranki, in sicer delavska stranka in revolucionarna stranka, ki sta menda pod vplivom komunistov. Vlada trdi, da so načrt za upor izdelali na Kubi in da je bilo uporniško gibanje v Gvatemali povezano z gibanjem v Nikaragvi. Proti upornikom je vlada uporabila predvsem letalstvo; tako je to bombardiralo tudi radjsko postajo v Puerto Matias de Galvez blizu Puerta Barrios, ki so jo zavzeli uporniki. Vlada je proglasila obsešno stanje. Vladne čete vodi minister za narodno obrambo polkovnik R. Gonzales Sigui, ki se je vrnil iz Združenih ameriških držav; te naj bi podpirale sedanjo vlado.

SENATOR FERRUCCI PARRI je že več dni na obisku v Jugoslaviji kot gost Jugoslovanskega združenja bivših borcev.

Mednarodna trgovina

POCENITEV MASLA

Cena masla v prodaji na debelo se je v Milanu meseca oktobra sukala povprečno na ravni 70.000 lir za stot. V oktobru lanskega leta je stot masla stal 86.000 lir, najvišjo točko pa je cena dosegla v decembru 1959, ko je stot masla stal 90.000 lir. V začetku letošnjega leta je cena začela padati in je dosegla najnižjo raven v preteklem juliju, ko je bila nekaj pod 70.000 lir. Gibanje cene masla iz smetane je bilo v preteklem letu povsem podobno gibanju cene centrifugalnega. Najvišji raven je cena dosegla v decembru lani (87.100 lir stot), ter se je nato stalno nizala. V letošnjem oktobru je stal stot tega masla 64.000 lir.

AMERIŠKI TOBAK ZA FRANCIO V smislu zakona Public Law 480 bo ameriška vlada prodala Franciji za 2.530.000 dolarjev tobaka, ki ga bo Francija plačala v franklih. V to vsoto so deloma vključeni tudi prevozniki stroški.

PROIZVODNJA MESA V AMERIKI je lani znašala 123.380.000 stotov, vendar je bila proizvodnja leta 1956 večja, saj je tedaj dosegla 127 milijonov stotov.

NAJVEČ POHISTVA V AMERIKO IZ JUGOSLAVIJE

Ameriško ministrstvo za trgovino računa, da bo vrednost uvoza pohištva v Združene ameriške države letos dosegla 29 milijonov dolarjev ter bo tako za 35% večja kakor lansko leto. V prvem polletju 1960 so Američani uvozili za 13.191.200 dolarjev pohištva (lani v istem razdobju 9.864.000 dolarjev). V tem času je bil največji uvoz pohištva iz Jugoslavije, ki je Združenim ameriškim državam prodala za 2,3 milijona dolarjev pohištva, na drugem mestu sta Danska in Hong Kong, vsaka po 2,1 milijona dolarjev; za tema Italija in Japonska, vsaka po 1,7 milijona dolarjev in končno Švedska z 800.000 dolarji.

MEDNARODNI SPORAZUM O KAVI Prihodnje leto bo s preostalimi zalogi kave na razpolago po vsem svetu 60 milijonov vreč kave; to je 3.600.000 ton (ako računamo vsako vrečo po 60 kg), medtem ko porabi jo na svetu povprečno samo 34 milijonov vreč kave, to je 2.580.000. Države, ki pridelujejo kavo ter jo izvažajo, med temi zlasti Brazilija, si prizadevajo, da bi se izvoz tako uredil, da bi se zavarovala določena vsina cenam. Mednarodni sporazum, ki je bil podpisan konec septembra v Washingtonu, se v glavnem oslana na določbe lanskega leta. Od celotne izvozne količine 36.597.200 vreč, to je 2.215.732 ton, je bilo državam iz francoskega pasu določenih 1.286.000 vreč, to je 77.160 ton. Mednarodni sporazum za kavo zajema že 93% vse svetovne proizvodnje. Doslej niso še k njemu pristopile Etiopija, Kongo, Ruanda-Urundi, Indonezija in Gvineja.

SOVJETSKI LES ZA CIPRSKE LIMONE

G. Minas, predsednik družbe za prodajo vina in alkoholov »Loels« v Limassolu na Cipru je izjavil, da je Sovjetska zveza pripravljena kupiti ves ciprski pridelek grozdja in limon. V zameno bi Sovjetska zveza dobavljala Cipru les raznih vrst. Minas je bil v tej zadevi povabljen v Moskvo in upa, da mu bo vlada dala v spremstvo strokovnjaka. V Moskvi naj bi se o tej sovjetski ponudbi dogovorili dokončno. Loel vodi ločevski usmerjeni ljudje; družba posluša zlasti v trgovini z vzhodnimi državami.

VELIK IZVOZ AMERIŠKEGA ŽITA

Od 1. julija, ko se je začelo žitno leto, so Američani izvozili 172 milijonov bušlov pšenice, to je za 41 milijonov več kakor v istem času lanskega leta. Ameriški prekupevalci računajo, da bo izvoz dosegel kar 650 milijonov bušlov, ker je bila žetev zaradi slabega vremena v Evropi in zaradi suše na Bliznjem vzhodu in drugod slaba.

OPOZORILO PODJETIEM

Opozarjamo vsa podjetja in oglaševalce sploh, da neki nabiralec oglasov širi v Italiji in Jugoslaviji lažne govorice o našem listu z namenom, da bi podjetja prepričala, da je bolje, da oglašajo v listih, za katere nabira oglase on, kakor v našem. Prosimo podjetja, naj nikar ne nasledajo takšnemu nelojalnemu in po zakonu kaznivemu početju.

Trst, 17. nov. 1960.

Uprava »Gospodarstva«

Pomorstvo

Napovedane ladje

Proga Jadransko morje —
— Indija — Pakistan: Velebit 16. novembra, Romanija 7. decembra, Triglav 23. decembra.
— Indonezija — Daljni vzh.: Velebit 16. novembra, Triglav 23. decembra.
— Severna Kitajska — Japonska: Velebit 16. novembra, Triglav 23. decembra.
— Severna Evropa: Zadar 21. novembra, Pobjeda 1. decembra.
— Severna Afrika: Srbija 20. novembra, Zadar 21. novembra, Slovenija 29. novembra.
— Severna Amerika: Srbija 20. novembra, Slovenija 29. novembra.
— Južna Amerika: Makedonija 28. decembra.

IZPOLNITEV LADJEVJA SPLOSNE PLOVBE. Piranska Splošna plovba je nedavno vključila v promet novo motorno ladjo »Korotan«. Tako je njeno ladjevo doseglo okoli 100.000 brt, oziroma 140.000 ton nosilnosti. Splošna plovba ima 15 železnih ladij, ki plovejo že po vsem svetu. V puljski ladjedelnici »Uljanik« je naročila še specializirano ladjo - bulk carrier, ki bo imela nosilnost 18.400 ton ter jo bo podjetje prevzelo v prvi polovici 1961. Ladja je namenjena prevozu sipkih tovarov ter se bo imenovala »Bela krajina«. V bodoče namerava Splošna plovba naročiti še 75.000 ton ladjevja. K njeni uveljavitvi na svetovnih morjih je pripomogel tudi poseben servis »okoli sveta«, ki je zbudil veliko zanimanje med prevozniki in trgovci po vsem svetu. Vsaka dva meseca odpravijo na pot okoli sveta eno ladjo. K servisu se je pridružila tudi »Jugooceanija« (Kotor) s svojo ladjo »Slavonija«.

ZIMSKI VOJNI RED JADROLINIJE S 1. novembrom je pomorsko podjetje Jadrolinija z Reke uvedlo nov izvensezonski vojni red, ki ostane v veljavi do 31. marca 1961. Pribočnemu vojni red na treh progah, ki najbolj

zanimajo tržaško področje.

Proga Trst

— Koper — Umag: Ladje odhajajo iz Trsta vsak ponedeljek, sredo in petek ob 13. uri, nato pristajajo v Koprju, Izoli in Piranu ter dosepejo v Umag ob 15.55. Ob torkih gre ladja samo do Koprja (odhod iz Trsta tudi ob 13. uri). Ob četrtnih in sobotah odhajajo ladje iz Trsta ob 19. uri, pristajajo v Umagu pa ob 21.55.

— Reka — Pirej: (potniško - tovarna). Ladje odhajajo iz Trsta vsak drugi torek ob 23. uri in pristajajo v Pireju naslednji ponedeljek ob 16. uri. Iz Pireja odhajajo vsako drugo sredo ob 6. uri in pristajajo v Trstu naslednji torek ob 8. uri.

— Reka — Kreta: (potniško - tovarna). Ladje odhajajo iz Trsta vsak drugi petek ob 19. uri in se vračajo v tržaško pristanišče prav tako vsak drugi petek ob 8. uri.

JADRANSKA LINIJSKA PLOVIDBA

(Odhodi iz Trsta)

Proga Jadransko morje —

— Dalmacija — Grčija: (tedenska), Orebić 22. novembra, Istra 29. novembra.

— Grčija — Kreta: (Štirinajstnev na) Lastovo 25. novembra, Lastovo 9. decembra.

OBNOVITEV ITALIJSKE MORNARICE

Ob uveljavitvi Tamborničevega zakona dne 30. junija tega leta se je priglasilo že več ladijardjev, ki mislijo zamenjati stare ladje z novimi. Zakon namreč predvideva znatne olajšave v primeru gradnje sodobnih ladij, ki naj nadomestijo stare. Ladijardi so doslej prijavili gradnjo 365 novih ladij, za skupnih 2.656.465 brt. Med te nove gradnje prištevajo tudi naročila plovil iz tujine.

RUŠIJA NABAVLJA PETROLEJSKE

LADJE NA JAPONSKEM. Sovjetska zveza je naročila v japonskih ladjedelnicah 5 petrolejskih ladij po 35.000 ton. Dve petrolejski ladji je že kupila na Japonskem.

Dinar ne bo zamenjan

V »Gospodarstvu« smo že nekaj krat izpogovorili o spekulaciji z dinarjem, ki je hudo prizadela tržaško trgovino oziroma drobni obmejni promet. Spekulacija je nedavno potisnila dinar na tečaj 60 lir za 100 dinarjev in celo še nižje. Seveda se je vedno bolj krčilo število tistih Jugoslovancev, ki so bili pripravljeni prodajati svoj denar po tako nizki ceni in posledica je bila ta, da je bilo v tržaških in gorških trgovinah čedalje manj jugoslovanskih odjemalcev.

Spekulanti so si izmišljevali vse močnejše kombinacije in izmišljotine, o možnosti dinarja, da bi tako lahko izvedli od Jugoslovancev dinarje po čim nižji ceni; tako so razširili tudi glas, da bo dinar zamenjan za nov denar, da bo dinar zamenjan za nov denar, da bo dinar zamenjan za nov denar. Mi smo takrat opozorili naše bralce, da ni verjetno, da bi prišlo do zamenjave denarja, pač pa da bo dinarju postavljen nov enoten tečaj za mednarodno trgovino, da bo torej izvedena samo devizna preobrazba. V tem smislu je nedavno pisala tudi beograjska »Ekonomska politika« in zdaj je to potrdil tudi državni tajnik za finance Nikola Minčev s svojo izjavo na seji gospodarskih odborov Ljudske skupščine. Minčev je dejal, da se lahko vsakdo osebno prepriča, da v Zavodu za tiskanje denarja ne tiskajo novega denarja, pač pa se pripravljajo izpremeniti deviznega režima, ki so bile že napovedane.

Zanimivo je, da je dinar vselej višje notiral na švicarskih borzah (v Zürichu) kakor pa v Italiji, da so torej dinar na italijanskih borzah potiskali navzdol. Tako na primer notira dinar (valuta) v Zürichu 0,50 franka za 100 dinarjev, a lira 0,69 fr. za 100 lir. Po švicarskem tečaju bi dinar moral veljati 72,46 lire za 100 dinarjev, v resnici pa po notiri v Milanu samo 65 lir za 100 dinarjev (pred 14 dnevi so dinar potisnili celo na 58 in niže).

Ob drugi priložnosti smo ugotovili, da se denar ceni po njegovi kupni moči in da mu torej spekulacija na dolgo ne more določati tečaja. V resnici se zdaj v drobni obmejni prometu dogaja, da jugoslovanski kmetje za lire, ki jih izkupično s prodajo svojih pridevkov v Gorici ali Trstu, kaj radi kupujejo dinarje v Italiji in jih nosijo nazaj ker z njimi v Jugoslaviji lahko kupijo več.

Iz Beograda poročajo, da so pristojni činitelji za to, da se izvede devizna preobrazba ne glede na to, kako visoko posojilo bo Jugoslaviji v ta namen posojilo 60 milijonov dolarjev.

NOVA VREDNOST RUBLJA

Sovjetska vlada je objavila, da bo od 1. januarja dalje rubelj imel novo vrednost, in sicer bo veljal toliko, kakor 0,987412 grama zlata, to je nekaj manj kakor 1 gram. (En gram zlata stane v Italiji približno 718 lir). Sedanji rubelj velja 0,22168 grama. Tako je vrednost novega rublja poskočila približno za 4,4-krat v primeri s prejšnjim. Ameriški dolar velja 4 doseganje (stare) rublje, oziroma 400 kopejk. (Rubelj ima, kakor znano, 100 kopejk). Po novi denarni preobrazbi bo vrednost rublja večja kakor vrednost dolarja, in sicer bo dolar vreden 90 kopejk. Tedenarni preobrazbo je Hruščev napovedal že meseca maja in finančni minister Garbuzov je v »Pravdi« zapisal da predstavlja dokaz gospodarskega napredka Sovjetske zveze. V Sovjetski zvezi bodo v notranjem prometu za menjali 10 sedanjih rubljev za enega.

Kako se razvija gospodarstvo v Sloveniji

Na zasedanju množične politične organizacije Socialistične zveze razpravljajo v Jugoslaviji večidel o gospodarskih vprašanjih. Podpredsednik slovenskega izvršnega sveta Viktor Avbelj je podal obširno poročilo o tem, kako se predčasno izvršili določene naloge tekočega petletnega načrta in kakšne bodo smerne bodočega perspektivnega plana.

Izredno visoka je stopnja rasti celotne proizvodnje in narodnega dohodka, ki je znašala v letih 1957-1960 11 odstotkov letno. Tudi kmetijska proizvodnja je vsako leto povečala za več kot 10 odstotkov. Sredstva za stanovanjsko in komunalno graditvo so od 10 milijard dinarjev v letu 1956 porasla na 22 milijard v letu 1960.

Promet čez Trst nekoliko popuša

V septembru letos je pomorski promet čez tržaško pristanišče nekoliko nazadovao v primeri s prometom lanskega septembra. Tako se je ustvaril razveseljiv napredek prometa v letu 1960. Po morju je letošnjega septembra prispelo v Trst 281.536 ton blaga (lani 286.385 ton), odšlo pa je iz Trsta 101.652 ton (lani 127.792 ton). Pri vsem sklenjenju v mesecu septembru je bil letošnji pomorski promet v 9 mesecih večidel živahnejši, kakor lani. Celoten pomorski promet je namreč v prvih 9 mesecih tega leta znašal 3.884.109 ton (lani 3.155.866 ton); po morju je letos v tem času prispelo 2.978.224 ton, odšlo pa 905.885 ton blaga; lani so v prvih devetih mesecih izkrcali 2.231.796 ton, vkrcali pa 924.070 ton blaga.

Po morju so v septembru pripeljali v naše pristanišče 121.169 ton rudnin, 42.581 ton železne rude, 28.380 ton premoga (skoraj v celoti iz Združenih ameriških držav); 18.900 ton pšenice (povečini iz Argentine); 11.273 ton gorilnega olja, 10.813 ton bencina itd. Na ladje pa so v tem času vkrcali 14.791 ton gorilnega olja, 12.638 ton petroleja, nafte in drugih derivatov; 10.616 ton lesa, 10.386 ton magnezita, 10.008 ton železa in jekla v palicah, 6.691 ton papirja, 5.478 ton cementa, 5.373 ton bencina itd.

ŽELEZNICA

Vzporedno s pomorskim prometom v pristanišču je v prvih devetih mesecih letošnjega leta napredovao tudi promet po železnici. Letos so pripeljali v Trst po železnici 654.155 ton blaga (lani 655.986 ton), odprema blaga pa je narasla od lanskih 764.305 ton na letošnjih 1.350.813 ton. Skupen promet v obeh smeri je napredoval od 1.420.291 v letu 1959 na 2.004.968 ton letos.

Tudi železnica je torej zabeležila povečanje prometa za čez pol milijona ton, kar je bilo pač pričakovati, ker je Trst v glavnem tranzitno pristanišče.

Promet po železnici z notranjostjo Italije je ostal približno isti kakor lani v tem času: letos 378.684, lani 351.878 ton. Promet z Avstrijo je napredoval od 801.441 ton v lanskem letu na 1.201.586 ton v letošnjem. Pre-

cej je napredovao tudi promet s Českoslovaško, ki je lani dosegel 30.239, a letos 135.890 ton. To naraščanje je treba v veliki meri pripisati sporazumu, ki je bil nedavno dosežen med tržaškimi Javnimi skladišči in praskim podjetjem Čehofracht. Promet z Zahodno Nemčijo se je dvignil od 83.413 ton v prvih devetih mesecih lani na 104.214 ton v istem razdobju letos. Tudi promet z Jugoslavijo je napredoval in sicer od 62.305 na 80.044 ton. Promet s Švico je ostal skoraj neizpremenjen: lani 40.487, letos 44.924 ton. Prav tako se je povečal promet z Madžarsko: letos je znašal 44.459 ton, lani 29.630 ton.

Ni dvoma, da bo nova železniška tarifa z Madžarsko, ki jo pripravljajo, ugodno vplivala na nadaljnji razvoj prometa čez Trst.

Promet po cesti narašča

Blagovni promet čez Trst se čedalje bolj usmerja po cesti in opuša železnico. O tem pričajo tudi statistični podatki o razvoju cestnega prometa v prvem letovnjem polletju. V tem razdobju je cestni promet dosegel 659.527 ton, medtem ko je znašal v istem razdobju lanskega leta samo 556.607 ton. Promet se je letos povečal tako v smeri proti Trstu — od lanskih 86.947 na letošnjih 113.469 ton — kakor tudi v smeri iz Trsta — od lanskih 469.633 na letošnjih 546.058 ton.

V cestnem prometu s Trstom zavzema prvo mesto Italija (letos 462.386 ton), med tujimi državami pa je najvažnejša Avstrija (167.725 ton v obe smeri); sledi Jugoslavija (21.242 ton), nato Zah. Nemčija (7.059 ton), Švica (724 ton) itd. V razdobju januar-juni 1960 je pripeljalo blago v Trst 11.426 tovornjakov, v nasprotno smer pa je odšlo 37.108 vozil.

Zanimiva je blagovna sestava cestnega prometa. V smeri proti Trstu so v omenjenem letošnjem razdobju pripeljali največ jekla, železa, surovega, obdelanega in neobdelanega železa in izdelkov (29.569 ton); ta postavka je precej višja od lanske, ki je znašala samo 9.686 ton. Drugo postavko po važnosti v prometu v smeri proti Trstu

ATOMSKA CENTRALNA KURJAVA IN RAZSVETLJAVJA

Adam se bo imenovala prva atomska švedska termocentrala, ki so jo gradili za Farsko, predmestje Stockholma. Adama so izgradili 20 metrov pod zemljo na vzhodni granitnega griča, 15 km vstran od švedske prestolnice. Tri leta so pnevmatični stroji vrtali skalnate stene griča za 55 m dolge, 44 visoke in 17 m široke predore, kjer bo postavljen novi reaktor na varnem pred atomskimi napadi, ki strašijo v sedanji oživilni hladni vojni. Delo se je že približalo k svojem koncu. Moč nove atomske centralne bo znašala, po izjavi švedske vlade 125.000 kilovatov. Centrala bo služila izključno življenjskim potrebam 35.000 prebivalcev Farske in jim bo grela radiatorje, dajala razsvetljavo in sploh delila življenje prijetnejše v dolgih zimskih mesecih. Farska ne bo poznala dima.

NAMAKANJE Z MORSKO VODO

Na Siciliji, ob južni obali otoka, bodo postavili jedrski reaktor, ki bo proizvajal in dvigal sladko vodo iz

morja. Vodo bodo izkoristili za namakanje obsežnih površin. Strokovnjaki so izračunali, da bo tako namakanje cenežje, kako pa črpanje vode iz artezijskih vodnjakov.

BREMEN. Izdelali so načrte za 17 nadstropno garazo, ki bo lahko sprejela 550 avtomobilov.

LOS ANGELES. Znanstveniki skušajo, da bi zmanjšali količine ogljikovega dvokisa v zraku, ki ga povečujejo tovarne in prometna motorizacija.

HAMBURG. Toplota in smeti. V velikem nemškem pristanišču spreminjajo v posebnih kotlih 400 ton smeti na dan v kurilno žlindro.

ZMAGA TOMOSOVEGA MOPEDA. Za letošnji običajno tekmo z motorji v Hockenheimu (Zahodna Nemčija) je tudi koprška tovarna Tomos prijavila štiri mopede. Tomosove stroje so na tekmi vodili nemški vozači, ker na tej prireditvi tujci ne pridejo v poštev. Vsi štirje mopedi so redno prispeli na cilj, eden je zasedel kar prvo mesto v kategoriji, in sicer s povprečno brzino 113,1 km na uro. To je odličan čas, za moped opremljen z motorčkom 50 kub. cm. Nemški strokovni tisk je pohvalil Tomosovo tovarno in vozača Rosenbuscha, ki je vodil Tomosov moped.

Evropa ponorela

(Nadaljevanje s 1. strani)

alkohola. Švedski zakon razlikuje med »netreznim sofiniranjem« (0,05 do 0,15% alkohola v krvi) in »pijanostjo sofiniranjem« (nad 0,15%). Šved, ki so mu dokazali »pijano vožnjo« skoraj vedno konča v zaporu ne glede na bogastvo, položaj ali prejšnjo nekaznovanost.

Medtem se evropski touring klubi in druge organizacije motoristov čedalje bolj zavamejajo za varnost pri vožnji. Po nemških Autobahnen patrolirajo dan in noč patrulje nemškega avtomobilskega kluba, ki so izvežbane, da dajo v nevarnosti prvo pomoč in tudi avtomobile na razpolago. Nemški avtomobilski klub tudi jamči »Prostovoljni tovariški službi«, katere člani so se obvezali, da se ustavijo in pomagajo v nezgodi.

Ali morejo vsi varnostni ukrepi, ki so že v veljavi, in tisti, ki jih bodo še le izdali, ter boljše ceste, ki jih bodo še le zgradili, korakati vstric z evropsko avtomobilsko konjunkturo, ki smo od nje opazili šele prvi? Napovedi so razveseljive, toda tudi vznemirjajoče: v petih letih bo sedanjih nemških 3.200.000 avtomobilov naraslo na 5 milijonov 500.000; leta 1964 bo 2 milijona italijanskih vozil postalo 4 milijone; leta 1963 bo steklo z angleških zbirnih prog 3 milijone vozil; leta 1970 bo imela v Avstriji vsaka druga družina svoj avtomobil.

Pred 10 leti je dežela Henryja Forda izdelovala 84% svetovnih avtomobilov v primeri s 14% Zahodne Evrope. Leta 1959 je naš odstotek upadel na 53, medtem ko je Evropa skočila na 42. V treh letih se bodo Evropejci merili celo z njimi in v petih bodo že vodili.

(Po ameriškem časopisu »Reader's Digest«)

sestavljajo kovinske rudnine, železarski odpadki in stranski izdelki (28.612 ton). Tudi ta postavka je napredovala v primerjavi z lanskim prometom, ki je zabeležil 20.603 tone. V Trst pripeljejo po cesti tudi mnogo lesa in lesnih izdelkov. V razdobju januar-juni so letos pripeljali po cesti v Trst 24.483 ton lesa (lani 22.007 ton); sledijo druge vrste blaga kakor vino, likerji in druge pijače, lesovina,

vestnik

SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

0 skupni pogodbi za trgovinski sektor

Kot smo že poročali v eni izmed prejšnjih števil, je tudi na Tržaškem pricelca veljati državna kolektivna delovna pogodba za uslužbence trgovinskega sektorja z dne 28. junija 1958. Ker so ti predpisi važni, bomo nadaljevali z objavo pomembnejših. V uvodu določa pogodba naslednje sektorje, za katere veljajo ta določila:

a) **Prehrana.** Trgovina na debelo prehranjevalnih artiklov; trgovina na drobno prehranjevalnih artiklov, razen prodajalnih kruha in testenin, ki so pridružene pekarnam; prodajalne slanine; prodajalne na debelo in na drobno kolonialnega blaga; trgovina na debelo in na drobno žitaric, sočivja in krmič; trgovina na debelo z živino in mesom; mesnice; trgovina na debelo s piščanci, jajci in divjačino; preprodajalne s piščanci in divjačino; trgovina na debelo in na drobno s proizvodi ribarstva; trgovina na debelo s sirom, maslom, mlekom in mlečnimi proizvodi; trgovina z mlekom na drobno; trgovina na debelo in za izvoz s povrtnino in sadjem; trgovina na debelo in na drobno s trgovinskimi proizvodi in podobnimi; trgovina na debelo in na drobno z mineralnimi vodami; trgovina na drobno in na debelo z o- jem (semenskim in oljivim).

b) **Cvetlice, rastline in podobno.** Trgovina na drobno s cvetličami in ornamentalnimi rastlinami.

c) **Potršno blago in industrijski proizvodi.** Blago, tkanine, čipke; obleke in konfekcije; trgovci, krojači in šivilje; trgovine s srcajami; obutev; trgovine z dežniki itd.; velika skladišča; nepravna volna; surove kože in domače goveje in ovčje kože; koža za koveče in za sedla; gospodinjski artikli, o-

gledala in kristali, okviri, keramike, porcelan, pribori, steklo, surovine za industrijo stekla in keramike; električni artikli, igrače, umetnostne antikvarierne trgovine; zlatarne, draguljarne, zlatne kovine; dragi kamni, ure; knjigarne, papirnice; razprodajalni časopisov in revij; znamenje za zbirke; pčistično in stroji za mode, šivalni stroji; železarne; orožje; radijski aparati, vrtči in mere; prenog; opeka, cement, apno, marmor; preproge iz blaga in papirja; les, kemični proizvodi, barve.

d) **Pomožni v trgovini z inozemstvom.** Javni in zasebni posredovalci; agenti in zastopniki trgovine; poslovne agencije.

e) **Potovanja in turizem.** Potovalne agencije, turistične in poslovne.

OČENITEV OSEBJA

V glavnem se osebe v omenjenih obratih deli: a) osebe z uradniške kvalifikacijo in osebe z neuradniško kvalifikacijo. Osebe z uradniško kvalifikacijo se deli še na osebe kategorije A1, A2, ter osebe kategorije B1, B2 in B3. V kategoriji C je nižje uradništvu.

Pod drugi naslov spada osebe z neuradniškimi kvalifikacijami.

Pod tretjim naslovom so določena pravila za sprejem v službo. Sprejem v službo mora biti izvršen s pismenim aktom in mora vsebovati: a) datum sprejema v službo, b) trajanje preizkusne dobe, c) delovska kvalifikacija, d) plača.

Clen 12 pa našteva pogoje za sprejem v službo. Za to so potrebne naslednje listine: a) kazenski list, ki ne sme biti starejši od 3 mesecev, b) potrdilo o izobrazbi, c) potrdilo o poznavanju enega ali več jezikov za poklice, ki to zahtevajo, d) potrdilo o službovanju pri morebitnih drugih podjetjih, e) delavska knjižica, f) potrdilo o socialnem zavarovanju, g) potrdilo zdravstvenega

urada za osebe, ki je zaposleno pri prehranjevalni industriji, za prodajo prehranjevalnih artiklov, jestvin in pi- jač, h) vsi drugi dokumenti, ki jih zahtevajo zakonski predpisi za namestitve.

Delodajalec mora izdati potrdilo o prejetih dokumentih.

V četrtim naslovu so določene preizkusne dobe. Člen 13 določa, da najdaljša preizkusna doba ne sme presegati: v kategoriji A: 6 mesecev in v kategoriji B in C pa dveh (2) mesecev; v kategoriji D trija 1 mesec, v kategoriji E pa 15 dni. Za vaje- nce pa čl. 20 dopušča le preizkusno dobo 2 mesecev. Med preizkusno dobo je lahko plača manjša od tiste, ki je do- ločena za kvalifikacijo, kateri pripa- da nameščene. Med preizkusno do- bo lahko prekine ena ali druga stran, brez prehodnega obvestila vsak tre- nutek delovno razmerje. Če po pre- teku preizkusne dobe nobena od strank ne da odpovedi, je sprejem na delo nameščena odobren in preiz- kusna doba se mu šteje v rok služ- bovanja.

V prihodnji številki bomo nade- ljevali z objavo predpisov o vajeni- štvu.

KAJ JE TREBA ZA DOSEGO POTNEGA LISTA?

Spisati je treba prošnjo na kalko- vanem papirju za L. 100, naslovljeno na glavno kvesturo in jo oddati na svo- jem komisariatu J. V. Priložiti je treba potrdilo pošne položnice za L. 130.—, 2 slike, družinski list — samo za poročene — odpust iz vojs- ke ali dovoljenje vojaških oblasti, privoljenje očeta za mladoletnike, ali matere, če ni očeta; privoljenje so- proga, če ne živita zakonca v skup- nem življenju, upravne znanke za 1.000.— lir za potni list z veljavnost- jo 6 mesecev, L. 2.000.— za eno leto in 6.000.— za 3 leta.

Domači kraški med zelo cenjen

Obiskali smo znanega tržaškega če- belarja, g. Josipa Švaro in ga zapro- silili, nam kaj pove o svojem delu in čebelarstvu na Tržaškem sploh. Rad nam je ustregel ter nam povedal mar- sikaj zanimivega, kakor boste brali.

Tržaška okolica ni posebno priklad- na za čebelarjenje. Izkuseni čebelarji pravijo, da je pri nas premalo paše. Poleg tega so panji razmeščeni zelo negospodarsko. Na nekaterih mestih je mnogo panjev skupaj, tako da je če- bel preveč, na drugim mestu pa osta- bel preveč neizkoriščene. Znano je, da čebele letajo največ 6 km daleč od pa- nja, zato v krajih, kjer ni v bližini pa- nja, tudi čebel ni. Konec lanskega le- ta je bilo na Tržaškem 1740 panjev. Čebelarji so v tem letu nabrali 19.300 kg medu.

Med, ki ga pridelujejo čebelarji na Tržaškem, sodi med najboljšje vrste. V tem pogledu močno prekaša med v Sicilije in iz nižinskih predelov v Se- verni Italiji, ki je bolj voden. Medu je več vrst: spomladanski akacijev med je svetlorumene barve, ki nas spo- minja na belo vino, in zrna v njem so prav drobna. Ajdov med je malo temnejši z večjimi zrnci, gozdni med je temnorumene barve in je brez zrn. Najboljši je travniški med, ki je že čisto temne barve in je zelo okusen. Najslabši v naših krajih je kostanjev med, ki je skoraj črn.

Na Tržaškem pridelujejo čebelarji nekaj akacijevga medu, po večini pa travniškega, ki je posebno sladek. Za- radi tega ga trgovci radi kupujejo, in sicer ne samo za nadaljnjo prodajo na drobno v trgovini, mlekarini itd., tem- več tudi za industrijsko predelavo. Ve- like tovare v Lombardiji, ki proizva- jajo slaščičarske proizvode, kakor na primer medene bombone, kupujejo med tudi na Tržaškem verjetno zato, da ga potem pomešajo z drugimi, šibkejšimi vrstami medu. Domači čebelarji prodajajo med nekako po 600 lir/kg. Ta cena je skoraj višja od cene, ki jo prodajalci na drobno zahtevajo za kg medu iz velikih tovarn, toda domači med je zato pristen. Tovarne sicer pro- dajajo svoj proizvod v ličnih stekle- nih posodah, a v resnici gre po ve- čini za industrijski izdelek, ki ima ze- lo malo skupnega s pravim naravnim medom. Njegova cena bi lahko bila še znatno nižja in to kljub temu, da so kemikalije, ki jih uporabljajo pri pro- izvodnji tovarniškega medu razmero- ma drage.

KAKO SPOZNAS PRAVI MED

Pravi med spoznaš po zrnih v njem in tudi po teži: 1 liter naravnega me- du s tržaških paš tehta 1,40 kg. Umet- nom izdelani med je lažji in se po na- vadi ne strdi. Je večinoma svetloru- mene barve in ostaja bister tudi po daljšem času. In prav takega medu — svetlorumene akacijevga medu — je v naravi razmeroma malo. Na Tr- žaškem ni podnebje ugodno za akaci- jevo pašo. Prav tako daje pri nas ma- lo medu tudi ajda. Danes je pri nas sicer zelo malo ajde, toda pred leti so jo kmetje bolj gojili. Starejši čebe- larji pa vedo povedati, da so kljub tem- mu čebele oblatvale ajdove njive s pičlim uspehom. Naša ajda je črne vr- ste, medtem ko je za med mnogo boljša rdeča vrsta.

Čebelarji poberejo povprečno po 10-15 kg medu na leto iz vsakega panja. Drugih 8-12 kg medu mora ostati v panju za potrebe čebel čez zimo. Po navadi čebelarji poberejo iz panja nek- kaj več medu, kakor bi ga smeli, v zameno pa dajejo vanje po 34 kg ne- rafiniranega sladkorja (melitozija). Ne- kateri pa imajo navado, da dodajajo čebelarji za čez zimo navadnega slad- korja. Tako ravnanje ni pravilno. S po-

izkusi je bilo dognano, da povzroča postopno slabljenje rodu. Če se ta prak- sa nadaljuje več let zaporedoma, če- bele poginejo. V rafiniranem sladkorju je namreč industrijski postopek odstranil hranilne snovi, ki so potrebne če- belam, hkrati pa je v sladkorju pustil majhne količine kislin. Ob sami hra- ni z rafiniranim sladkorjem morajo čebele trošiti svoje telesne zaloge hran- ljivih snovi in se polagoma izčrpa. Ostanke kislin v sladkorju pa jih za- strupljajo. Rod se čedalje bolj slabi in končno čebele poginejo. Spomladi pa, ko čebele začno letati iz panjev, jim lahko dajemo rafiniranega sladkorja. Drugih potrebnih snovi si že same pre- skrbijo v naravi.

E. F.
(Konec prihodnjici)

Glas iz občinstva

„Mi nismo K aševci“

Neki naš bralec nam poroča:

Bilo je v nedeljo popoldne, ko sem stopil v slovensko gostilno v bližini okolici. V čedni, lepo opremljeni so- bi, so bile zasedene tri mize. Pri eni je sedel mlad par s pet do šestletno hčerko. On je bil postaven fant 30-32 let, kakršne pogosto srečam v naši okolici, ona bolj skromno slovensko dekle, ki skuša biti oblečena po mest- no s primerno pričeško. Vsi trije so govorili po slovensko. Dekletce je ra- zigrano skakalo z enega stola na drugega in od časa do časa vzdikni- lo: »Mama, sem žeina, koka-kola!«

»Ne hodi stina, saj si jo pravkar pila.« je odgovorila mlada slovenska mati. Oče ves vesel in zadovoljen po- gleduje hčerko in jo prime za roko, da ne bi padla s stola. V tem trenutku vstopita dve ženski srednjih let, verjetno tudi oni iz naših kra-jev. Po naglasu sodeč živita onstran meje. Ko zagledata mladi par z o- trokom, pristopita nasmejani in po- zdravita.

»Kako je s tabo, Pepca, kaj delaš? To je pa tvoja punčka, joj, kako si lepa in velika! Kako ti je ime?« »Ma-rica.«

»Hodiš že v šolo, seveda v sloven- sko?«

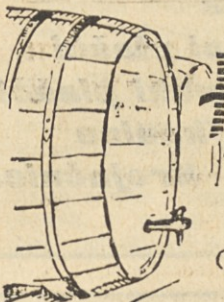
Namesto dekletca odgovori mati: »V italijansko. Mi nismo Kraševci, kajne Marica...«

Oni z onstran meje sta kar obsta- li. Vidiš jo, ona noče biti več Kraševka, kakor smo me! Vsi so še na- prejšnji govorili po slovensko, tudi Ma-rica, kateri se je lastna mati odpove- dala. Otrok je po krvi ostal njen, vzgojili pa ga bodo drugi, pač po svoje; prav gotovo tako, da jo bo ob prvi priložnosti zatajil, ker se ne bo hotel prištevati h Kraševcem.

OBMEJNA TRGOVINA V OKVIRU GORIŠKEGA SPORAZUMA

Kakor poročajo »Primorske novice«, se je letos v prvih devetih mesecih tr- govina v okviru goriškega sporazuma povečala za 20% v primeri z enakim razdobjem lanskega leta. Trgovsko po- detje Primorje-Export v Novi Gorici je v tem času prodalo v sosednje italijan- ske kraje za več kot milijardo 600 mi- lionov dinarjev kmetijskih pridelkov, mesa in živine, drv za kurjavo, lesa, gradiva in drugega blaga. Iz Italije uvaža podjetje industrijske potrebšči- ne in nadomestne dele. Samo idrijskih čipk je Primorje-Export izvozilo za o- koli 100 milijonov dinarjev.

Pri Trgovinski zbornici v Gorici pro- učuje poseben odbor možnosti za na- daljnje povečanje obmejne trgovine na Goriškem.

Gostilna „Ex USARO“
Filipčič Ivan
UL. CARDUCCI 41

Postrežemo Vam z najboljšim domačim in istrskim vinom ter domačim pršutom v popolnoma prenovljenem lokalu

Kultura in življenje

OTVORITEV XVI. SEZONE SG: JAVORSKOVI »MANEVRI«

V soboto, 12. novembra je SG v Tr- stu odprla svojo XVI. sezono. Vsi, ki nas odrsko umetnost zanima, smo va- njo polagali največje upe. Zeleni smo si, da bi našim igralcem bila dana vsestranska sredstva za uspešnejši razvoj njihovega delovanja in pred- vsem to, da bi ljudje v večjem števi- lu obiskovali predstave. V soboto smo napravili znaten korak naprej. Slo- venske gledališče se nam je predsta- vilo z večjo vnmemo in ljubeznijo do igre kakor kdajkoli prej, dvorana v Auditoriju pa je bila tokrat zadovo- ljivo obiskana. Javorskova komedija »Manevri« je gledalce navdušila. Ob- činstvo je pokazalo znatno razgleda- nost v odrski umetnosti.

»Manevri« so tipična modernizaci- ja starega mita, v našem primeru, Martina Krpana. Tovrstna moderni- zacija je vsestranska posebnost na- šajega evropskega gledališča. Mar- tin Krpan predstavlja žalostno usodo našega ljudstva, ki ga tuje sile izko- riščajo, odkar se je naselilo ob Ja- dranu; hkrati je kritika dunajske po- kvarjene politike. Poleg tega zveni kot prezir sodobne blokavske ideolo- gije usmerjenosti.

Vprašali se boste, kaj ima to oprav- ka z vojaškimi manevri. Javorske — idejno napreden in praktičen človek. obsoja glumaštvo določenih vojaških krogov, ki uboge vojake naganjajo v smešne in nepotrebne manevre; vo- jaki se morajo boriti proti namisle- nemu sovražniku in nekaterim je da- na vloga padli. S tem je prikazan ves nesmisel takega početja in de- jstvo, da se vojaki sami na vse to po- žvižgajo.

Skupina namišljenih mrtvecev se zdolgočasi. Začno se nalivati z vinom. Za kulisami Prosvetnega doma, kamor so jih »konfirirali«, iztakteko kostu- me in začno igrati Govekarjevega Martina Krpana. Sprva si pomagajo z vlogami, pozneje pa jih igra zane- se in začno improvizirati.

Nastopa skoraj celotni moški an- sambel SG. Vsi so vnovič pokazali odlično odrsko vigranost in neprisi- ljenež. Najbolj prepričljiva in zade- ta sta bila Silvij Kopal in Josko Lu- keš, pa tudi Julij Guštin, ki so doka- zali popolno imitacijsko intonacijo v likih dunajske cesarice, hebastice ce- sarja Janeza in robatoga, a simpatič- nega Krpana. Na trenutke sta inter- pretacija in režija dosegli vrhunec z duhovitimi domisleki in odrskimi učinki. Morda se je komu zdelo do- gajanje na odru nekam zavlečeno, a mora upoštevati dejstvo: prvič to, da se v na videz enoličnih dogovorih iz- calijo avtorjeve misli; drugič pa de- jstvo, da so morali igralci podati ose- be, ki se prvič znajdejo na odru.

SG je stopilo v novo sezono z ve- likim uspehom.

ZIVAHEN KNJIZNI SEJEM V SLOVENIJI

Pred kratkim je bil teden knjige, na katerem so hoteli v Sloveniji oži- viti prodajo knjig s 15% znižanjem knjižnih cen in z velikim propagira- njem knjig v tisku in radiu. V pred- verju Križank so prodajali na odpr- tih stojnicah knjige; tako je imel ves vrvež okoli razstavljenih knjig prijet- no semeniški značaj. Ob tej priliki so bili objavljeni razni podatki v zve- zi z izdajami knjig, ki so utešni za- obsto in razvoj slovenske knjige. Od leta 1945 do maja 1960 je izšlo 3.956 knjižnih del v 27.384.000 izvodih.

Novembra so začele knjižne družbe, ki so značilne že za stoletno rast slo-

venskih ljudskih izdaj, metati na trg med svoje desetstoteke naročnikov let- ne koledarje z vrsto drugih knjig po res ljudskih cenah. Prvi se pojavljajo že nekaj let sem koledarji Prešerno- ve družbe s šestimi do sedmimi knji- gami za 600 dinarjev. Lanski Prešer- nov koledar so tiskali v 55.000 izvo- dih. Največjo naklado pa ima po svo- jem starem izročilu Koledar Mohor- jeve družbe, ki so ga lani natisnili 75.000 izvodov. Obe največji knjižni družbi izdata torej svoje knjige v nakladi 130.000 izvodov, zato je čud- no, da se razmeroma mlajša kmetij- ska založba pribori kar 26.500 nakla- de za zbirko svojih knjig s koledar- jem. Gospodinjje so kaj kmalu za kmetijskim koledarjem z naklado 20.000 izvodov »Gospodinskega kole- darja«. Vrste se zelo številni drugi koledarji. Naj omenimo le dva, ki se nam zdita pomembnejša: »Gospo- darski koledar«, ki ima poleg zelo številnih strokovnih gospodarskih član- kov vsako leto še tehtne in izčrpe- ne članke o gospodarskih, socialnih in narodnostnih prilikah obeh slovenskih narodnih manjšin v tujini; slovenske koroške v Avstriji in slovenske v treh obmejnih pokrajinah Italije. Čisto za Slovence izven jugoslovanskih držav- nih mej je pisan Slovenski izseljen- ski koledar.

Izven Slovenije pa bodo izšli seve- da še tržaški Jadranski koledar, Ko- ledar celovške Mohorjeve družbe s posebnimi knjigami za koroške Slo- vence in za nas Slovence pod Itali- jo.

VEČJI OBSEG »DELA«

Vodilni slovenski dnevnik »Delo« bo pričel še letošnji jesen izhajati v po- večani obliki. H koncu drež namreč montažna dela za postavitev novega ve- likega rotacijskega stroja v tiskarskem podjetju »Delo«. S tem bo odstranjen precejšnje ozko grlo v slovenski tiskar- ski industriji. »Delo« ima po svetu več lastnih dopisnikov, ki mu pošiljajo iz- virna poročila, tako tudi v Trstu in Rimu.

Gospodarstvo Beneške Slovenije zahteva milijarde

V smislu zakona z dne 25. julija 1952 o izboljšanju hribovskega sveta so kmetijsko-gozdarski strokovnjaki izdelali obširno poročilo s podrobno izdelanimi proračuni za razna izbolj- ševalna dela v »predgorjem in gri- čevnatem pasu Vzhodne Furlanije, kakor se zemljepisno imenuje ta del Furlanije od Humna prek Tarcenta do Tavornice pri Cedadu ter še za hribovski pas »Alta Slavija«, kakor imenujejo Nadiške doline in Tersko kotlino. Za izboljšavo gorskega predela okoli Humna in Tarcenta bi morala država naložiti 460 milijonov in za- sebniki 270 milijonov, Terska kotlina bi zahtevala 730 milijonov državnega prispevka poleg 273.200.000 naložb za sebniki, za Nadiške doline z neka- terimi furlanskimi občinami v pod- nožju hribov pa bi bilo treba žrtvo- vati 450.000.000 državnih prispevkov in še 387.800.000 zasebnih prispevkov. Skupno bi morali država in zasebni- ki dati za izboljšavo gorskega ozem- lja Beneške Slovenije in sosednjega predgorjskega furlanskega pasu 2 mi- liard 82 milijonov 500 tisoč lir. V tem proračunu ni vključena Rezia, ki spada pod karnijsko gorsko ozem- lje. Izboljševalna dela so zaradi po- manjkanja denarnih sredstev določe- na za predolgo obdobje, tako da se letno izvršijo le neznatna regulacijska dela, ki sčasoma propadajo.

KRONIKA

POSJOILA ZA NOVO INDUSTRIJO.

Te dni je v Trstu zasedal Izvršni od- bor Rotacijskega sklada za Trst in Go- rico. Odbor je sprejel razne prošnje za dodelitev posojil v skupnem znesku 767.900.000 lir. To je približno polovica sredstev, ki jih bodo industrijska po- detja, ki so zaprosila za posojilo, vlo- žila v nove obrate.

VENCE NA GROBOVE PADLIH PARTIZANOV. Na dan vseh mrtvih je tržaško prebivalstvo počastilo spomin padlih. Zastopniki Zveze partizanov, Zveze bivših političnih preganjancev in Neodvisne socialistične zveze so polo- žili vence na spomenike in Ržarni in na pokopališču pri Sv. Ani. Predstav- niki občinskih uprav so počastili do- mače padle v Sempolaju, Praprutu, Na- brežini, Saležu, Zgoniku, Velikem Rep- nu in na Katinari. Generalni jugoslo- vanski konzul dr. Ziga Vodušek je po- žil vence na grobove padlih partiza- nov v Sempolaju, Nabrežini, v Pevmi pri Gorici, v Viscu in Gonarsu. Konzul Aleksander Olujić je položil vence v Barkovljah, na Opčinah, v Trečbah, Gropadi, Padričah, Bazovici, na Kon- lovelu, Proseku, v Križu, Saležu, Zgo- niku in Velikem Repnu, konzul Srečko Kovačić je položil vence v Dolini, Bor- štu, Rimanjih, Boljuncu, na Katinari, pri Domjanu, v Miljah in na pokopali- šču pri Sv. Ani.

MED POPOVICEM OBISKOM TUDI MANJSINSKO VPRAŠANJE

Po uradnem poročilu iz Beograda običje tajnik za zunanje zadeve Ko- ča Popović prihodnji mesec uradno Italijo. V Rimu ostane od 1. do 4. decembra. Spremljala ga bo njegova soproga. Poročilo pravi, da je rim- ska vlada že poprej povabila jugo- slovanskega zunanjega ministra na obisk, a doslej ni bilo primernega časa za to. Po poročilu italijanskih listov iz Beograda bodo na dnevnem redu med obiskom jugoslovanskega

ministra razna vprašanja, ki zade- vajo obe državi, tako vprašanje tr- govinske izmenjave, obmejnega pro- meta in vprašanje položaja manjšin. »Corriere della Sera« dostavlja, da so nekateri diplomatski opazovalci v Beogradu tudi mnenja, da bo Popo- vić posredoval za sporazumno reši- tev južnotiralskega vprašanja med Italijo in Avstrijo. V Rimu bodo tu- di govorili o italijanskih dopolnilnih kreditih za izvršitev preobrazbe de- viznega režima v Jugoslaviji. V Beo- gradu tudi računajo, da bo Popović povabil italijanskega zunanjega mi- nistra na obisk v Jugoslavijo; pozneje utegne priti do Titovega potovanja v Rim in nato Gronchičevega obiska v Beogradu.

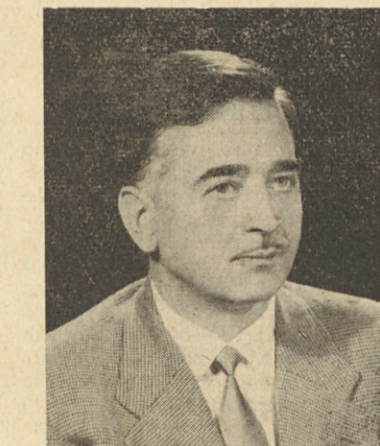
POSEBNO ODPOSILANSTVO sloven- ških šolinikov namerava obiskati pro- svetnega ministra Giacinta Bosca, da bi mu razložilo položaj slovenskih šol- nikov v Italiji, ki še ni pravno ure- jen. Za kritje potnih stroškov bodo pri- spevali sami prizadeti.

Turizem

ZANIMIVA POBUDA JUGOSLOVAN- SKE TURISTICNE ZVEZE

Jugoslovanska turistična zveza je iz- vedla med tujimi turisti povzedovanje, ki naj bi pokazalo, s čim so turisti zadovoljni in s čim niso. Tujim turi- stom je zveza postavila zadevna vpra- šanja. Z organizacijo prometa po su- hem so turisti v glavnem zadovoljni, le vlakci so prenatrpani. Pomorski pro- met je bolj urejen, 79% turistov je z njim zadovoljnih. Najbolj pohvalno so se turisti izrazili o ureditvi avtobus- nega prometa, saj jih je 86% izjavilo, da je dober. Turisti, ki potujejo z last- nimi vozili bi radi imeli več servisnih in bencinskih postaj. S postrežbo v ho- telih je bilo zadovoljnih 89%, 40% tu- ristov je izjavilo, da so cene penziona previsoke. Prevladovalo je tudi mne- nje, da bi bilo treba zabavo organizi- rati boljše.

VOZNI RED ZA TUJE TURISTE. Jugoslovanska turistična zveza je iz- dala skrajšani žepni vozni red jugoslo- vanskih železnica pa tudi glavnih avto- busnih prog za leto 1960/61, in sicer v francoščini, angleščini in nemščini. Vožni red je zelo pregleden.

Joško Ziberna, dolgoletni sodelavec našega lista, je te dni v Ljubljani ob- hajal svojo petdesetletnico. Rojen je bil v Divači in še ne devet let stare- ga je oče železnikar peljal v šole v Ljubljano. Tu je dovršil srednje šole in pravno fakulteto. Kot Primorce je se zlasti uveljavljal v društvi primor- ških izseljencev. Tako je bil leta 1932 predsednik mladinskega društva »Mla- da Soča«. Do leta 1939 je vodil Ljub- ljansko uredniško lista »Istre«, ki je izhajal v Zagrebu. Nekaj let poprej je nastopil odvetniško prakso pri sloven- sem pesniku dr. Igu Grudnu v Ljub- ljani. Ze pred vojno je v Ljubljani so- deloval tudi pri raznih drugih publi- kacijah, kakor pri kulturnem časopisu »Sodobnost«. Leta 1942 je bil odpeljan v internacijo v Visco v Italijo, a po padcu fašizma so ga Nemci spravili v Dachau. Po osvoboditvi je nastopil služ- bo v Narodni banki FLRJ, kjer je po- stal ravnatelj pravnega oddelka. Nje- govo ime najdemo med ustanovitvi »Gospodarskega vestnika«, pozneje pa je ustanovil in postal strokovni ured- nik časopisa »Bančni vestnik«, dopisu- je pa tudi »Slovenskemu Jadranu« v Kopru.

Pridružujemo se čestitkam vseh nje- govih znancev in želimo, da bi še dol- go let nadaljeval svoje plodno delo kot bančni strokovnjak in gospodarski pu- blicist.

SLOVENSKE GLEDALIŠČE V TRSTU priredi v nedeljo, 20. t. m., ob 16.30 v Prosvetnem domu na Opčinah

Javorsčkov komedijo MANEVR

V torek, 22. novembra, ob 20.30 bo v kino dvorani v Škedinju ponovitev.

A. PERTOT

Ul. Giannastica 22
TRST

prodaja na debelo in drobno tkanine najbolj znanih tvornic, vsakovrstni krojaški pribor, žensko in moško perilo, zadrgo - gumba in razno galanterijo

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORIZIA - VIA DUCA D'AOSTA N. 88 - TEL. 28-45 - GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

KMEČKA BANKA

r. z. o. o. j.

GORICA

Ulica Merelli 14 - Telefon 22-06

Banka pooblaščenca za posle v zunanji trgovini

Ustanovljena leta 1908

IMPEXPORT

UVOZ - IZVOZ - ZASTOPSTVA

TRST, Ul. Cicerone 8
Tel. f. 38-136 - 37-725

Oddelek za kolonialno blago
Ul. del Bosco 20 - Tel. 60010
Telegr.: Impexport - Trieste

Transadria a. a.

IMPORT - EXPORT

vseh vrst lesa, trdih goriv in stro-
jev za lesno industrijo

TRST - Sedež: ul. Cicerone 8/II - Telefon:
ul. Cicerone 0814

TRANS - TRIESTE

Società a r. l.

TRIESTE-TRST, V. Donato 3 — Tel. 38-827, 31-906, 95-880

UVAZA: vse lesne sortmane in produkte gozdne industrije.

IZVAZA: vse proizvode FIATove avtomobilске industrije in rezervne dele • Vse vrste gum tovarne CEAT in vse proizvode najvažnejših italijanskih industrij.

AVTOPREVOZ

Cunja Rihard

TRST

Strada del Friuli 208
telefono 35-379

Osební in tovarni prevozi
za tu - in inozemstvo
Konkurenčno ceno

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

A. POŽAR

TRST - ULICA MORERI ST. 7
Tel. 28-373

Prevozimo vsakovrstno
prevoze za tu in inozem-
stvo. — Postrežba hitra.
Cene ugodne

Ob kozarcu prištnega brica

II.

V mojem zadnjem članku je v t- skarni pomotoma izpadel sledeči del teksta: »Tudi od tukaj (namreč iz nekdanjega središča Oslavja) so se kmetje preselili na novo glavno ce- sto. Stara glavna cesta iz Gorice v Brda je peljala iz Pevme strmo, sko- raj naravnost gor proti nekdanji cer- kvi sv. Mihaela. Kmalu pod sv. Mi- haelom je zavila... itd.

Na Oslavju je petdeset dobrih kme- tjev s primerno živinorejo (viden do- kaz temu so številne lonice sene) in po- ljedelskimi stroji: 7 traktorjev na že- lezne gosenice, kakor jih imajo voja- ški tanki, s pripadajočimi kmetijskimi orodnimi stroji. Zaradi zelo str- me lege vinogardov so si morali na- baviti traktorje na gosenice, ker so tam navadni traktorji gumijevimi kolesi nemogoči. Vsekarj lep gospo- darski napredek. Pa ne samo v po- ljedelstvu, ta napredek se opaža tu- di na

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki je bilo pretekli teden razmeroma mirno. Povpraševanje po boljših vrstah olivnega olja se je povečalo in cene so se ponekod znatno dvignile. Na trgu z mehko pšenico niso zabeležili sprememb, pač pa je trda pšenica izboljšala svoj položaj. Tudi cene oljučenega in neoljučenega riža so se utrdile. Na trgu z vinom se kupčije razvijajo živahneje kakor v prejšnjem tednu, vendar so cene ostale neizpremenjene. Le boljše vrste vina so ponekod napredovale. Cene živini padajo, zlasti cene govedu za vprego. Tudi prašiči ne gredo od rok, čeprav je poletna sezona že povsem mimo. Sir je ohranil prejšnjo ceno, za maslo pa je v Severni Italiji zabeležili rahlo dviganje cene. Sadja in zelenjave je čedalje manj in cene so se začele dvigati kakor običajno v tem letnem času.

ZELENIJAVI IN SADIJE

MILAN. Cene veljajo za kg blaga v skladišču grozista, embalaža je čista teža: suh česen 120-130, ekstra 150-180; kuhana repa 40-60, navadna 30-60; rdeča repica 70-110; korenje krajevneja pridelka 30-50, od drugod 40-60; kapus 20-40, od drugod 25-50; pesa 40-70; ohrovt 50-60; svež fižol 100-180, finejši 130 do 200, boby 60-150; koromač 10-18, I. 25-40, Rimini I. 40-50; rdeča solata iz Verone 70-140, krajevne vrste 80-120, od drugod 70-100; endivija 70-100; cikorki-ja 30-60; krompir binthie iz Svice 36 do 38, iz Nizozemske 44-47, majestic 34 do 37, okrogel 28-30; paradiznički Ri- viera 20-30, I. 50-80; peteršilj krajevne- ja pridelka 100-150; paradiznički jaj- časte oblike 40-100; zelena krajevneja pridelka 50-100, bela 25-50, repasta ze- lena 40-120; špinaca iz Toskane 45-60, od drugod 50-110, v vrečkah (čista teža) 66-67; bučice Neapelj 70-80, iz Apulije 90-110; kaki iz Neaplja 40-55, Riviera 40-70, Romagna 40-80; jabolka abondan- za 30-45, delicious ekstra 90-130, I. 30-60, Jonathan 50-60, I. 80-90, renete iz Gornjega Poadija 90-110, Ferrara I. 60-75; navaden kostanj 35-60, I. 100-120, debel (maroni) 80-100, I. 150-200; hru- ške Kaiser I. 100-110, ekstra 110-140, A- bate Fellet I. 100-110, ekstra 110-130; grozdje Italija 160-250, I. 80-150, Regi- na ekstra 150-200, I. 80-140, Verdea I. 60-90; pomaranče merkantile 50-90; li- mone I. 100-130, II. 60-90 lir kg.

MILAN. Cene veljajo za stot blaga, f.c.o železniški voz Milan, prometni davek in trošarina nevračunana: mehka pšenica fina 7250-7350, dobra merkan- tile 7000-7100, merkantile 6800-6900; tr- da pšenica domačega pridelka dobra merkantile 9000-9100, Manitoba 8500 do 8600; pšenična moka tipa »00« 9600 do 11.200, tipa »0« 8800-9000, tipa »1« 8200 do 8300, slabše vrste moka tipa »00« 8600-8800, tipa »0« 8300-8500, tipa »1« 7900-8800, tipa »2« 7500-7700; moka za testenine tipa »0« 9000-9200; otrobi tipa »0« 11.450-11.550, tipa »1« 10.950-11.050; rumena koruza fina 4700-4850, slabše vrste 4200-4300, navadna 3700-3750, iz tujine (Plata) 4250-4300, od drugod 4100 do 4150; koruzna moka 6700-6800, do- mača 4600-4700, za živinorejce 4650-4750; domača rž 5500-5600, iz tujine 3650 do 3750; ječmen iz tujine 4000-4100; domač oves 4600-5500, iz tujine 4650-4700; ino- zemsko proso 4150-4250; neoljučen riž Arborio 8000-8200, Carnaroli 8000-8400, Vercelli 7600-7800, R. B. 7800-8300, Riz- zotto 7500-7800, P. Rossi 7500-7800, Ma- ratelli 7200-7300, Stirpe 136 7200-7400, Ardzzone 7200-7400, Balillone 6700 do 7100; oljučeni riž (embalaža je čista teža) Arborio 14-14.500, Vialone 16-16.800, Carnaroli 15.200-15.800, Vercelli 13.700 do 14.000, R. B. 13.500-14.000, Rizzotto 13-13.300, P. Rossi 12.800-13.000, Mara- telli 12.300-12.500, Stirpe 136 11.400 do 11.700, Ardzzone 11.500-11.800, Balillone 10.800-11.000; riževo plevce osnova 24% 2600-7200 lir stot.

MILAN. Cene veljajo za stot blaga, f.c.o železniški voz Milan, prometni davek in trošarina nevračunana: mehka pšenica fina 7250-7350, dobra merkan- tile 7000-7100, merkantile 6800-6900; tr- da pšenica domačega pridelka dobra merkantile 9000-9100, Manitoba 8500 do 8600; pšenična moka tipa »00« 9600 do 11.200, tipa »0« 8800-9000, tipa »1« 8200 do 8300, slabše vrste moka tipa »00« 8600-8800, tipa »0« 8300-8500, tipa »1« 7900-8800, tipa »2« 7500-7700; moka za testenine tipa »0« 9000-9200; otrobi tipa »0« 11.450-11.550, tipa »1« 10.950-11.050; rumena koruza fina 4700-4850, slabše vrste 4200-4300, navadna 3700-3750, iz tujine (Plata) 4250-4300, od drugod 4100 do 4150; koruzna moka 6700-6800, do- mača 4600-4700, za živinorejce 4650-4750; domača rž 5500-5600, iz tujine 3650 do 3750; ječmen iz tujine 4000-4100; domač oves 4600-5500, iz tujine 4650-4700; ino- zemsko proso 4150-4250; neoljučen riž Arborio 8000-8200, Carnaroli 8000-8400, Vercelli 7600-7800, R. B. 7800-8300, Riz- zotto 7500-7800, P. Rossi 7500-7800, Ma- ratelli 7200-7300, Stirpe 136 7200-7400, Ardzzone 7200-7400, Balillone 6700 do 7100; oljučeni riž (embalaža je čista teža) Arborio 14-14.500, Vialone 16-16.800, Carnaroli 15.200-15.800, Vercelli 13.700 do 14.000, R. B. 13.500-14.000, Rizzotto 13-13.300, P. Rossi 12.800-13.000, Mara- telli 12.300-12.500, Stirpe 136 11.400 do 11.700, Ardzzone 11.500-11.800, Balillone 10.800-11.000; riževo plevce osnova 24% 2600-7200 lir stot.

FORLI. Cene veljajo za kg: pristen centriran med, svetle barve 200 do 205; bel vosek raztopljen na soncu 750 do 800, temne barve 600-650 lir kg.

CASALE MONFERRATO. Goveja ži- vina za rejo; voli stari 4 leta 3200-3400 lir Mg; junci 3300-3700, 23-4 leta stari 3000-3200; teleta 200 kg težka 3600-4200, 60 kg težka 6000-7000; krave za pasmo 162-225.000 lir glava; živina za zakol: debeli voli 3000-3300, II. 2300-2600; te- leta 4700-6000; junci 3300-3800; biki 3000 do 3400, mladi biki 5400-6200, II. 3400 do 3900; debele krave 2700-3000; praši- či za rejo do 15 kg težki 270-290 lir kg, 16-25 kg težki 270-290; suhi prašiči 30 do 45 kg težki 270-290, 50-70 kg težki 270-290.

VALUTE V MILANU		
	4.11-60	15.11-60
Dinar (100)	64,00	65,00
Funt šter.	6025,00	6075,00
Napoleon	4850,00	4900,00
Dolar	619,75	619,75
Francoski fr.	125,30	125,20
Svicaški fr.	144,00	144,08
Avstrijski šil.	23,85	23,83
Funt šter. pap.	1747,00	1748,50
Zlato (gram)	720,00	720,00
Kanadski dolar	634,00	634,00
BANKOVCI V CURIHU		
15. novembra 1960		
ZDA (1 dol.)	4,285	
Anglija (1 funt šter.)	12,00	
Francija (1 fr.)	85,50	
Italija (100 lir)	0,690	
Avstria (100 šil.)	16,40	
ČSR (100 kron)	13,00	
Nemčija (100 DM)	102,25	
Belgija (100 fr.)	8,47	
Svedska (100 kron)	82,50	
Nizozemska (100 gold.)	113,25	
Spanija (100 pezeta)	7,00	
Argentina (100 pezova)	4,80	
Egipt (1 funt šter.)	8,65	
Jugoslavija (100 din.)	0,50	
Avstralija (1 funt šter.)	9,57½	

260-280, 75-95 kg težki 260-280; za zakol: 180 kg težki 262 lir kg, 150 kg težki 270 lir kg, 120 kg težki 277 lir kg žive teže; koze 90-100 lir kg; ovce 150-165; jagnjeta 210-235, mlada jagnjeta 320-350, odstavljenja za zakol 230-260 lir kg.

PERUTNINA IN JAJCA
MILAN. Zivi domači piščanci 750-800 lir kg, prvovrstni 650-700, II. 600-630, zaklani domači izbrani 950-1000, mladi 750-800, iz umetnih vališ 1. 400-430, II. 350-380, zaklani I. 460-550, II. 400-450; uvoženi zmznjeni 400-500; žive domače kokoši 530-600, iz tujine 430-450, zakla- ne domače 900-930, uvožene in zaklane v Italiji 580-600; pegatke žive 800, za- klane 950-1050; zaklani golobi I. 1000 do 1150, II. 900-950; žive pure 550-580, zaklane 750-850, inozemske zmznjene pure 450-650, živi purani 480-550, zakla- ni 600-750, iz tujine zmznjeni 450-550; žive rase 420-450, zaklane 500-600; žive gosi 300-360, zaklane 360-470; živi žajci 360-410 lir kg, zaklani s kožo 520-570, brez kože 550-650; sveža domača jajca I. 43-45 lir jajce, navadna 39-41, zmzr- njena 25-27, uvožena jajca I. 27-28, II. 23-25 lir jajce.

MILAN. Cene veljajo za stop/stot, f.c.o Milan, davki nevračunani, proti takojšnji izročitvi, proizvodnja 1959: rdeče piemontsko vino 10-11 stop. 450 do 470, 11-12 stop. 470-520, Barbera 12 do 13 stop. 550-620, moškati 11.300-12.300 lir stot, Oltrepò Pavese 10-11 stop. 450 do 470, mantovano rdeče 9-10 stop. 430 do 450, Valpolicella Bardolino 11-11,5 stop. 480-530, soave belo 11-11,5 stop. 500-540, raboso 10-11 stop. 450-470, reg- giano 10-11 stop. 460-480, Modena 10-11 stop. 460-480, belo Romagna 9-10 stop. 450-470, rdeče 9-10 stop. 440-460, Chian- ti pristen 12-13 stop. 360-410 toskanska steklenica 12. stop. 250, navadno to- skansko vino 445-465, aretino belo 10-11 stop. 455-475, Marche belo 9-10 stop. 445 do 460, rdeče 10-11 stop. 440-460, bar- lettano ekstra 14-15 stop. 510-540, na- vadno 13-14 stop. 480-500, Sansevero be- lo 10,5-11,5 stop. 510-530, Corato 10,5-12 stop. 530-550, Taranto 13-14 stop. 470 do 510, Spignano 13-14 stop. 490-510, Mar- tina Franca Locorotondo 10,5-11,5 stop. 520-540, filtrirano rdeče Brindisi 9300 do 9800 lir stot, Rionero - Barile 10,5 do 12 stop. 550-600, Barletta 9700-10.200 lir stot, Avellino 10-11 stop. 480-510 lir stop. stot, Nacastro 10,5-11,5 stop. 470-490, Mi- lazzo (sicilsko) 11-12 stop. 470-490, Al- camo 13-14 stop. 470-490, 12-13 stop. 460 do 470, mošt 18-20 stop. Babo 260-270, sardinjsko vino rdeče 11,5-12,5 stop. 460 do 480, rdeče 12,5-13,5 470-490 lir stop. stot.

MILAN. Cene veljajo od tovarnar- ja do grozista f.c.o skladišče, promet- ni davek nevračunajo: pletenke s pokro- vom, lesenim podstavkom, 5-7 litrov prostornine 410-430 lir pletenka, 10-12 litrov 490-520, 15-17 litrov 540-590, 20-22 litrov 640-670, 25-27 litrov 710-750, 30-33 lina 18-20.000 lir stot.

Zmaga demokratov na volitvah za novega predsednika ZDA je vplivala tudi na mednarodni trg s surovinami. Novi predsednik zagovarja potrebo po povečanju izmenjave s tujino in trgo- ci pričakujejo, da bo industrijsko živ- ljenje v Ameriki hitreje steklo. To bo povzročilo po vsej verjetnosti znaten skok cen pri nekaterih vrstah blaga. Pretekli teden je cena bakra v Londonu še napredovala. Stavka v najvaž- nejšem člinskem rudniku (Cukisamata) še ni zaključena in njene posledice se že čutijo. Amerika še ni izvršila name- ravanih nakupov čina, zato je tega blaga dosti in cena popušča. Kotacije bombaža so čvrste, in sicer zaradi pi- losti letošnjega pridelka. Dež in žužel- ke so uničile dober del ameriškega pri- delka bombaža. V Ameriki so zvišali carine na uvoz volnenih tkanin, to pa je vplivalo na ceno surove volne, ki se je utrdila. Cena kakava niha, slad- kor je ostal pri prejšnjih cenah, med- tem ko je kava v New Yorku neko- liko napredovala. Kavčuk ne gre do- bro v promet, njegova cena popušča. Kotacije pšenice so čvrste, medtem ko je položaj koruze šibak.

V Chicago je cena pšenici v tednu do 11. novembra nazadovala od 200% na 199 7/8 stotinke dolarja za bušel pro- ti izročitvi v decembru. Koruza je po- pustila od 107 3/8 na 105½ stotinke do- larja za bušel pod istimi pogoji. Ame- riški pridelke koruze cenijo na 4.378,7 milijonov bušlov.

Cena sladkorja je v New Yorku o- stala neizpremenjena pri 3,25 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročit- vi. Prekupčevalci z zanimanjem čaka- jo izid zasedanja Mednarodnega sveta za sladkor, ki se zbere 23. novembra v Mehiki. Kava je v pogodbi »M« na- zadovovala od 44,41 na 44,20 stotinke do- larja proti izročitvi v decembru. No- voustanovljeni svet za kavo, ki nadzo- ruje 95% svetovnega pridelka, si pri- zadeva, da bi povečal potrošnjo kave v svetu. Cena kakava je v New Yorku

litrov 740-790, 38-40 litrov 850-890, 40-43 litrov 900-930, 45-48 litrov 910-950, 48-53 litrov 950-1000 lir pletenka; pletenke v temnem ohišju za kisline 860-830, v že- leznem ohišju za kisline 860-890; to- skanske steklenice (1,85-2 litra) 56-59 lir steklenica; steklenice Vichy po 1 li- ter 30-32, po ½ litra 22-24; steklenice iz plastične mase po 1 liter 32-34, po ½ litra 24-26, večje steklenice 50-52 lir steklenica.

VERONA. Cene veljajo za kg blaga f.c.o skladišče, prometni davek in tro- šarina nevračunana: prvovrstno maslo 85% maščobe, 1% kisline 690 lir kg, maslo iz centrifuge 800-815, maslo iz smetane 730-765; sir grana proizv. 1958 840-880, proizv. 1959 750-800, svež 465 do 475, postan (60 dni izven soli) 480-500; sbrinz svež 470-490, postan 550-580; em- mentalhal izven peči 530-550, postan 590 do 610; provolone svež 530-550, postan 570-580; gorgonzola 8 dni star 315-335, postan 540-550; italico svež 410-430, po- stan 470-490; taleggio svež 350-380, po- stan 460-490; quattroirlo svež 350-380, po- stan 480-510; crescenza svež 290-300, po- stan 380-400 lir kg.

PIACENZA. Cene veljajo od grozista do prodajalca na drobno: dvakrat kon- centrirana paradizničkova mezza v škat- lah po 5-10 kg 165-175 lir kg, v škatlah po ½ kg 185-190; trikrat koncentrirana paradizničkova mezza v škatlah po 5-10 kg 175-180, v škatlah po ½ kg 190-200, v tubah po 200 g 50 lir tuba; oluplje- ni paradiznički v škatlah po 1200 g 135 do 140 lir škatla, v škatlah po ½ kg 70-75 lir škatla; grah v škatlah po ½ kg 80-90 lir škatla; fižol v škatlah po ½ kg 190-200; čebulice v kislu 210-230; tunina iz Spanije 800, domača 720-740, iz Afrike, v olju 650, prvovrstna doma- ča tunina 850-870, iz tujine 900-920; sku- še 575-600; sardine v olju v škatlah po 200 g; maroške 80-85 lir škatla, portu- galske 90-95 lir škatla.

TURIN. Cene veljajo f.c.o tovarna; navaden tiskarski satinirani papir 16.500 do 18.000 lir stot, srednje vrste 19.500 do 21.000; navaden pisarniški papir 17-18.500, srednje vrste 20.500-22.000, finejši 25.500-27.500, trikrat klejen 27-29.500; registrski papir srednje vrste 21.500 do 23.500, finejši 25.500-27.000, prvovrsten 29.500-31.500; pisemski papir srednje vr- ste 24.500-26.500, finejši 29-31.000, najfi- nejši 35.500-38.000, velina za kopije 42 do 44.000; risarski papir 49-52.000; pati- niran solex 28-29.300, kromiran 28-28.800; pergamin bel navaden 40 g 23.500, do 25.000, ekstra 40 g 28.500-30.000, 40/60 g 31-32.500; velina za embalažo 20/22 g 25-26.500, bela velina 29-31.000; bel kar- tončin 20.500-23.500, finejši 30.500-33.000, tipa Bristol 34.500-39.500, patinirani fir 37.500-39.500; siva navadna lepenka 8500 do 9500, svetla 8500-9500, triplex bela 13.500-15.000, srednje vrste 14.500-16.500, 18-20.000 lir stot.

MEDNARODNA TRŽIŠČA				
CHICAGO				
Pšenica (stot. dol. za bušel)	25.10.	144 5/8	200 3/8	195 1/2
Koruza (stot. dol. za bušel)	103.—	107 1/4	108.—	
NEW YORK				
Baker (stot. dol. za funt)	30.—	30 —	30.—	
Cin (stot. dol. za funt)	103 25	104 12	103 37	
Svinec (stot. dol. za funt)	11.80	11.80	12 —	
Cink (stot. dol. za funt)	13.—	13.—	13.—	
Aluminij (stot. dol. za funt)	26.—	26.—	26.—	
Nikelj (stot. dol. za funt)	74 —	74 —	74 —	
Bombaž (stot. dol. za funt)	32.25	32 20	32.15	
Živo srebro (dol. za steklenico)	208.—	208 —	208.—	
Kava (stot. dol. za funt Santos 4)	36 25	36.25	36.50	
LONDON				
Baker (funt. šter. za d. tono)	225 3/4	222 1/2	222.—	
Cin (funt šter. za d. tono)	803.—	803 1/2	810 1/2	
Cink (funt šter. za d. tono)	86 1/2	88 3/8	87 7/8	
Svinec (funt šter. za d. tono)	88.—	89 1/4	86 1/2	

SANTOS
Kava Santos D (kruzejrov za 10 kg) 607.— 607.— 607.—

Zmaga demokratov na volitvah za novega predsednika ZDA je vplivala tudi na mednarodni trg s surovinami. Novi predsednik zagovarja potrebo po povečanju izmenjave s tujino in trgo- ci pričakujejo, da bo industrijsko živ- ljenje v Ameriki hitreje steklo. To bo povzročilo po vsej verjetnosti znaten skok cen pri nekaterih vrstah blaga. Pretekli teden je cena bakra v Londonu še napredovala. Stavka v najvaž- nejšem člinskem rudniku (Cukisamata) še ni zaključena in njene posledice se že čutijo. Amerika še ni izvršila name- ravanih nakupov čina, zato je tega blaga dosti in cena popušča. Kotacije bombaža so čvrste, in sicer zaradi pi- losti letošnjega pridelka. Dež in žužel- ke so uničile dober del ameriškega pri- delka bombaža. V Ameriki so zvišali carine na uvoz volnenih tkanin, to pa je vplivalo na ceno surove volne, ki se je utrdila. Cena kakava niha, slad- kor je ostal pri prejšnjih cenah, med- tem ko je kava v New Yorku neko- liko napredovala. Kavčuk ne gre do- bro v promet, njegova cena popušča. Kotacije pšenice so čvrste, medtem ko je položaj koruze šibak.

V Chicago je cena pšenici v tednu do 11. novembra nazadovala od 200% na 199 7/8 stotinke dolarja za bušel pro- ti izročitvi v decembru. Koruza je po- pustila od 107 3/8 na 105½ stotinke do- larja za bušel pod istimi pogoji. Ame- riški pridelke koruze cenijo na 4.378,7 milijonov bušlov.

Cena sladkorja je v New Yorku o- stala neizpremenjena pri 3,25 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročit- vi. Prekupčevalci z zanimanjem čaka- jo izid zasedanja Mednarodnega sveta za sladkor, ki se zbere 23. novembra v Mehiki. Kava je v pogodbi »M« na- zadovovala od 44,41 na 44,20 stotinke do- larja proti izročitvi v decembru. No- voustanovljeni svet za kavo, ki nadzo- ruje 95% svetovnega pridelka, si pri- zadeva, da bi povečal potrošnjo kave v svetu. Cena kakava je v New Yorku

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Praktični nasveti kokošerejcem

Rejci kokoši večkrat najdejo, jajca nekeje zunaj izven običajnega gnezda. Včasih nehotе stopijo nanj, ker ga niso opazili na tleh. To pomeni, da kokoši ni hotela znesti v običaj- nem gnezdu. Zlasti se to dogaja pri onih rejcih, ki imajo strpanih več ko- šar v majhnem prostoru. Tam ob- staja tudi nevarnost, da kokoši same zmastijo tako zapuščena jajca. V tem primeru moramo pripraviti kokošim več gnezd, ki naj bodo taka, da bodo kokoši rade legle v nje. Marsikateri rejec je hotel na ta ali na drugi na- čin rešiti to vprašanje. Najbolj znan je primer J. Engelharda v Nemčiji, ki je napravil poskus s 874 kokošmi leighonske pasme, katere je imel stalno zaprte. V kokošnjaku so bile te kokoši strpane 3-4 na kvadratni meter. Nesnost teh kokoši je bila ze- lo visoka in je dosegla 50 do 72% dnevnio. Kokošim je Engelhard pri- pravil več gnezd iz sena, iz slame ter iz bicevja. Približno 90% kokoši je zneslo jajca v gnezda iz sena. Če pa kokoši ni našla prostega gnezda iz sena, je včasih znesla kar na tla.

Ogled zadrúžne kleti v Dobrovem

Preteklo nedeljo je vodstvo Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov pri- redilo zanimiv izlet v goriška Brda. Iz- leta se je udeležilo lepo število vino- gradnikov iz Dolinskega kota. Med nji- mi je bilo tudi nekaj mladih ljudi, kar daje upati, da vsi sinovi le ne zapu- ščajo rodne zemlje. V Dobrovem, v o- srčju Brd, so si izletniki ogledali no- vo vinsko klet, ki jo je postavilo pod- jetje Zadrúžno vinarstvo Brda. Klet ima na zunaj obliko širokega dvonad- stropnega stolpa, kletni prostori pa so pod zemljo. V samem stolpu so stroji (mlini, stiskalnice itd.), zgoraj pa so vodilni prostori. Stroji so francoskega in italijanskega izvora, nekatere pa so dobavili tudi Nemci. Klet so začeli gra- diti leta 1954, svojemu namenu pa je bila izročena leta 1957. V kletnih pro- storih je nekaj železobetonskih cister- nev, vse ostali razpoložljivi prostor pa pol- nijo veliki sodi po več kakor 60 hl. Sodi so iz slavonskega hrasta. Klet ima zmogljivost 4.500.000 litrov vina.

Iz kleti podjetje dobavlja vino doma- čim gostilnam, velike količine briškega vina pa izvažajo. Med dobrimi kupci je tudi Trst, velike količine vina pa uvažajo Vzhodna in Zahodna Nemčija, Vel. Britanija itd. Vino v steklenicah pa izvažajo podjetje celo v Južno Afri- ko in Indonezijo. V kleti je prostora za 250.000 literskih steklenic, z novimi stroji pa lahko napolnijo 1000 stekle- nic na uro. V posebnem prostoru sta nameščena dva velika kotla za žga- njejuhu. Vsak kotel zmora na 24 ur 12 hl žganja. Kotla segrevajo s paro, tako da je postopek zelo hiter. V kleti je zaposlenih 18 delavcev, poleg tega je še vodilno osebe, enolog itd. Grad- nja, pri kateri je šlo za izkop zemlje kar 60 milijonov dinarjev, nabava stro-jev, nap